

Stichting
Pensioenfonds
NIBC

Stichting Pensioenfonds NIBC
Carnegieplein 4, 2517 KJ Den Haag
Telefoon: 070 - 3425 970
Telefax: 070 - 3562 886
Website: www.pensioenfonds-nibc.nl

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 41151316

Verslag over het boekjaar
1-1-2014 t/m 31-12-2014

Inhoud

	Pagina
Bestuur en organisatie	5
Meerjarenoverzicht	7
Bestuursverslag	
Managementsamenvatting	12
Ontwikkelingen binnen Pensioenfonds NIBC	18
Beleggingsbeleid PF NIBC	26
Pensioenherziening 2015	30
Nieuw FTK per 2015	32
Risicoparagraaf	35
Pensioenactualiteiten 2014	40
Terug- en vooruitblik	43
Verslag Verantwoordingsorgaan	
Verklaring Verantwoordingsorgaan	45
Reactie Bestuur op Verklaring Verantwoordingsorgaan	46
Jaarrekening	
Balans per 31 december	48
Staat van baten en lasten	50
Kasstroomoverzicht	52
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	54
Toelichting op de balans per 31 december	59
Toelichting op de staat van baten en lasten	67
Risicoparagraaf	73
Overige gegevens	
Resultaatbestemming	85
Gebeurtenissen na balansdatum	85
Actuariële verklaring	87
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	88

Bestuur en organisatie

Bestuur

Benoemd door de werkgever

Drs. L.W. Punt RT	Voorzitter	(toegetreden per 1 mei 2011)
Drs. I.J.S.M. van Rhijn	Vice-voorzitter	(toegetreden per 1 juli 2013)
mevrouw Mr. J.E.M. Jansen	Lid	(toegetreden 1 mei 2014)

Gekozen door de deelnemers

Drs. F.J. van der Scheer QT	Penningmeester	(toegetreden per 1 juli 2012)
Mr. J.A. Nagtegaal	Secretaris	(toegetreden per 1 juli 2011)

Gekozen door de pensioengerechtigden

Mr. J.J. Stokman	Lid	(toegetreden per 16 december 2013)
------------------	-----	------------------------------------

Aspirant bestuursleden

mevrouw Drs I.J.C.D. Hennen
mevrouw Mr M. van Donge

Organisatie

Dagelijks beleid Drs. B. Schoenmakers CPC

Verantwoordingsorgaan
Drs. J.A. Scholten (lid namens pensioengerechtigden)
Drs. J. van Geest (lid namens deelnemers)
M. Groot Wesseldijk (lid namens werkgever)
Drs D.L. van den Beukel (lid namens deelnemers)

Beleggingscommissie
A.C. Schoonewil
Drs. J.C.J. Starrenburg RT
Drs. I.J.S.M. van Rhijn
Mevrouw Drs. I.J.C.D. Hennen
Drs. M.F.L. Hellegers
Drs. E.H.A. Cosijn
Drs. H.A. Veenbergen
Drs H.L. Bulter

Communicatiecommissie	Mevrouw A.J. Cantrijn Mevrouw Mr. J.E.M. Jansen Mr. J.J. Stokman
Pensioenadministratie	AZL N.V., Heerlen
Beleggingsadministratie	AZL Vermogensbeheer B.V., Heerlen
Vermogensbeheer	BlackRock Advisors (UK) Limited - Dutch branch, Amsterdam KAS BANK N.V. Amsterdam
Adviserend Actuaris	Mercer (Nederland) B.V., Amstelveen
Certificerend Actuaris	Mercer (Nederland) B.V., Amstelveen
Accountant	KPMG Accountants N.V., Utrecht
DC-regeling	ING Asset Management BV (inmiddels NN Investment Partners BV)

Meerjarenoverzicht

	2014	2013	2012	2011	2010
Aantallen					
Actieve deelnemers	528	524	533	561	577
Gewezen deelnemers	844	827	798	760	733
Pensioengerechtigden	253	245	239	232	214
Totaal	1.625	1.596	1.570	1.553	1.524
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Belegd vermogen	282.158	220.144	211.675	192.738	173.621
Beleggingsopbrengsten	47.710	2.819	23.215	18.781	15.218
Eigen vermogen					
Reserve algemene risico's	2.473	-3.904	-9.933	-19.894	-8.876
Solvabiliteitsreserve	32.349	28.250	25.728	24.985	21.896
Bestemmingsfonds	3.500	0	0	0	0
Totaal eigen vermogen	38.322	24.346	15.795	5.091	13.020
Technische voorzieningen					
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	246.916	196.256	202.443	187.747	158.942
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	1.073	683	810	508	663
Totaal technische voorzieningen	247.989	196.939	203.253	188.255	159.605
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	29.612	24.963	22.194	17.561	15.645
Langlopende achtergestelde schulden	0	3.000	3.000	3.000	3.000

	2014	2013	2012	2011	2010
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers voor Defined Benefit deel	11.400 ¹⁾	5.685	7.673	7.844	6.513
Pensioenuitkeringen	4.722	4.884	5.030	4.954	4.615
Dekkingsgraad ²⁾					
conform FTK	114,1%	113,9%	109,3%	104,3%	110,1%
Minimum Vereist Vermogen ³⁾	104,3%	104,3%	104,3%	104,3%	104,2%
Vereist Vermogen (2011 & 2012: strategisch) ⁴⁾	113,1%	114,4%	112,7%	113,3%	113,8%
Rekenrente ⁵⁾	2,1%	2,9%	2,6%	2,7%	3,4%
Uitvoeringskosten PF NIBC					
Pensioenuitvoeringskosten (in Euro) ⁶⁾	774.000	501.000	514.000	503.000	568.000
Pensioenuitvoeringskosten (in Euro per deelnemer) ⁷⁾	991	651	649	634	718
Vermogensbeheerkosten (in Euro)	333.000	265.000	306.000	260.000	200.000
Vermogensbeheerkosten (als % v/h belegd Vermogen) ⁸⁾	0,118%	0,120%	0,145%	0,135%	0,115%

1) Inclusief eenmalige bijdrage voor het bestemmingsfonds van Eur 3,5 miljoen en eenmalige toeslagcoopsom voor inactief van Eur 2,5 miljoen als onderdeel van de overgang naar de nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2015.

2) De dekkingsgraad is als volgt berekend (zie balans, waarbij het in 2014 gevormde bestemmingsfonds buiten beschouwing wordt gelaten): $(38.322 - 3.500 + 246.916) / 246.916 \times 100\%$. Dit betreft de dekkingsgraad welke berekend is conform het door DNB verplicht gestelde FTK.

3) De dekkingsgraad welke als minimum vereiste wordt gesteld in het FTK. Onder deze dekkingsgraad is er sprake van een dekkingstekort.

4) De dekkingsgraad waarmee conform het FTK risico's van het fonds moeten kunnen worden opgevangen. Onder deze dekkingsgraad is er sprake van een reservetekort.

5) De interne rekenrente op basis van de door DNB vastgestelde rentetermijnstructuur per jaarultimo.

6) De pensioenuitvoeringskosten zijn over 2014 aanzienlijk gestegen. Eenderzijds zijn er aanvullende advieskosten ontstaan als gevolg van de pensioenherziening. Daarnaast zijn de implementatiekosten van de regeling 2015 reeds voorzien in 2014.

7) Definiering deelnemer conform advies Pensioenfederatie: actieve deelnemer + pensioengerechtigden

8) In de kosten van het vermogensbeheer is de beheersfee voor BlackRock opgenomen, de kosten voor de beleggingsadministratie/ rapportages en de kosten voor het afsluiten van de valutahedges.

Verzekerdenbestand

	Actieve deelnemers ¹⁾	Gewezen deelnemers	Pensioen- gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2013	524 ²⁾	827	245	1.596
Mutaties door:				
Nieuwe toetredingen	56			56
Ontslag met premievrije aanspraak	-51	51		
Waardeoverdracht		-18		-18
Overlijden		-2	-11	-13
Ingang pensioen	-2	-11	20	7
Afkoop		-1	-1	-2
Andere oorzaken	1	-2	0	-1
Mutaties per saldo	4	17	8	29
Stand per 31 december 2014	528 ²⁾	844	253	1.625

Specificatie pensioengerechtigden

	2014	2013
Ouderdomspensioen	186	177
Nabestaandenpensioen	64	65
Wezenpensioen	3	3
Totaal	253	245

1) Een ingegaan prepensioen is, gezien de voortzetting van de opbouw van ouderdomspensioen, opgenomen onder "actieve deelnemers".

2) Waarvan 18 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling.

Bestuursverslag

Voor u ligt het jaarverslag van Stichting Pensioenfonds NIBC, het ondernemingspensioenfonds van NIBC Bank N.V. In dit onderdeel, het bestuursverslag, wil het Bestuur van Stichting Pensioenfonds NIBC (PF NIBC) u graag informeren over de belangrijkste zaken die in 2014 speelden. Deze zaken worden in de volgende hoofdstukken uitgebreid toegelicht; hieronder in het kort de hoofdlijnen.

De dekkingsgraad van het pensioenfonds was begin 2014 113,9%. Per jaar ultimo 2014 was de dekkingsgraad gestegen naar 114,1%. In het hoofdstuk Ontwikkelingen binnen PF NIBC wordt een nadere toelichting gegeven op de wijziging van de financiële positie van het pensioenfonds en de gevolgen hiervan voor de toeslagverlening en het beleggingsbeleid.

Gezien de aanhoudende onzekere situatie in Europa is het beleggingsbeleid een belangrijke pijler voor PF NIBC. De financiële markten en investeringen van PF NIBC worden door het Bestuur, hierin geadviseerd door de Beleggingscommissie, nauwlettend gevolgd. In 2014 is als onderdeel van het pensioenherzieningstraject een update van de Asset & Liability Management studie uit 2012 uitgevoerd. Na zorgvuldige afwegingen zijn de eerdere uitkomsten van de ALM studie herbevestigd. Daarmee is de strategische beleggingsmix ongewijzigd gebleven. De actuele beleggingen bevonden zich in 2014 alle binnen de bandbreedte van de strategische beleggingsmix. Meer informatie over het beleggingsbeleid vindt u in het hoofdstuk Beleggingen.

De overheid heeft in de afgelopen jaren grootschalige wijzigingen in het pensioenlandschap aangekondigd. In 2014 is met een brede vertegenwoordiging van de werkgever, de Ondernemingsraad van NIBC, het Bestuur en de Vereniging van Gepensioneerden onderzocht op welke wijze deze wijzigingen voor PF NIBC zouden kunnen worden vormgegeven. Dit heeft in september 2014 geleid tot een pensioenakkoord tussen de betrokken partijen. Het akkoord betreft een nieuwe pensioenregeling vanaf 2015 en de wijze waarop met reeds opgebouwde aanspraken wordt omgegaan. In het Hoofdstuk 'Pensioenherziening 2015' wordt het traject nader toegelicht en worden de belangrijkste afspraken weergegeven.

De belangrijkste risico's voor een pensioenfonds zijn de financiële risico's en dan met name het solvabiliteitsrisico. In het hoofdstuk 'risicoparagraaf' wordt nader op dit risico ingegaan als ook op de andere risico's waarmee het pensioenfonds wordt geconfronteerd. Gegeven de vele wijzigingen in wet en regelgeving is ook het juridische risico een steeds belangrijker onderdeel van het risico management voor een klein pensioenfonds.

Per 1 januari 2015 wordt een nieuw Financieel Toetsingskader (FTK) van kracht voor pensioenfonds. De wijzigingen hebben implicaties voor de financiële huishouding van een pensioenfonds. Het hoofdstuk 'Financieel Toetsingskader 2015' geeft een toelichting op de wijzigingen die vanaf 2015 van kracht zijn en de implicaties voor PF NIBC.

Uiteraard houdt het Bestuur ook de actualiteiten en de belangrijkste ontwikkelingen op pensioengebied bij. Hieraan wordt in het hoofdstuk 'Ontwikkelingen Pensioengebied' aandacht besteed. Deze ontwikkelingen zullen de komende jaren een stempel blijven drukken op het pensioenveld en dus ook op PF NIBC.

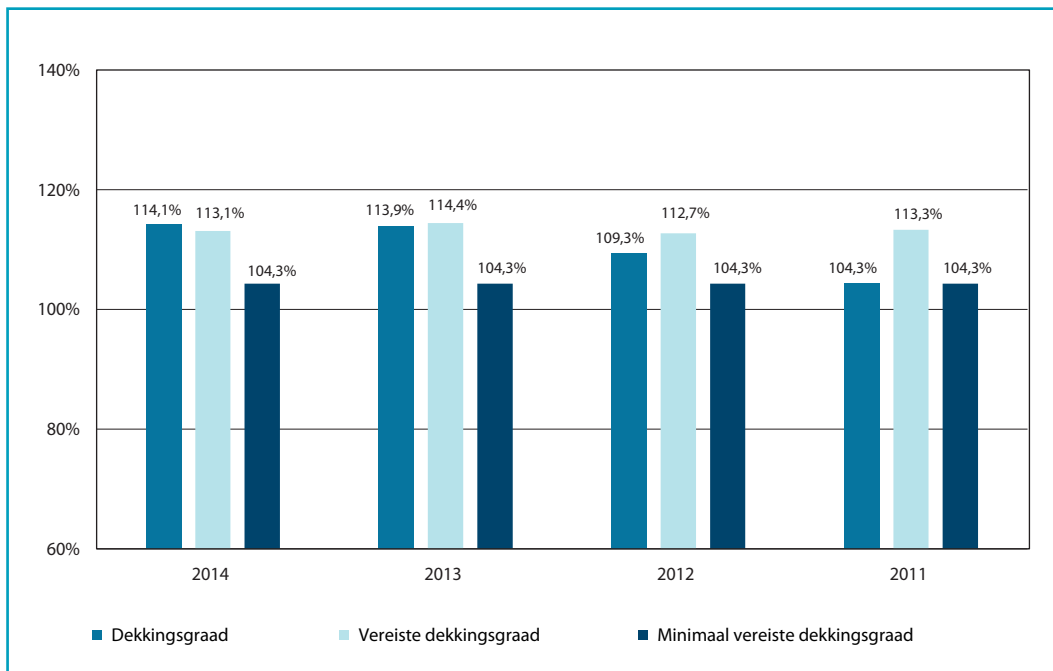
Het Bestuur

Managementsamenvatting

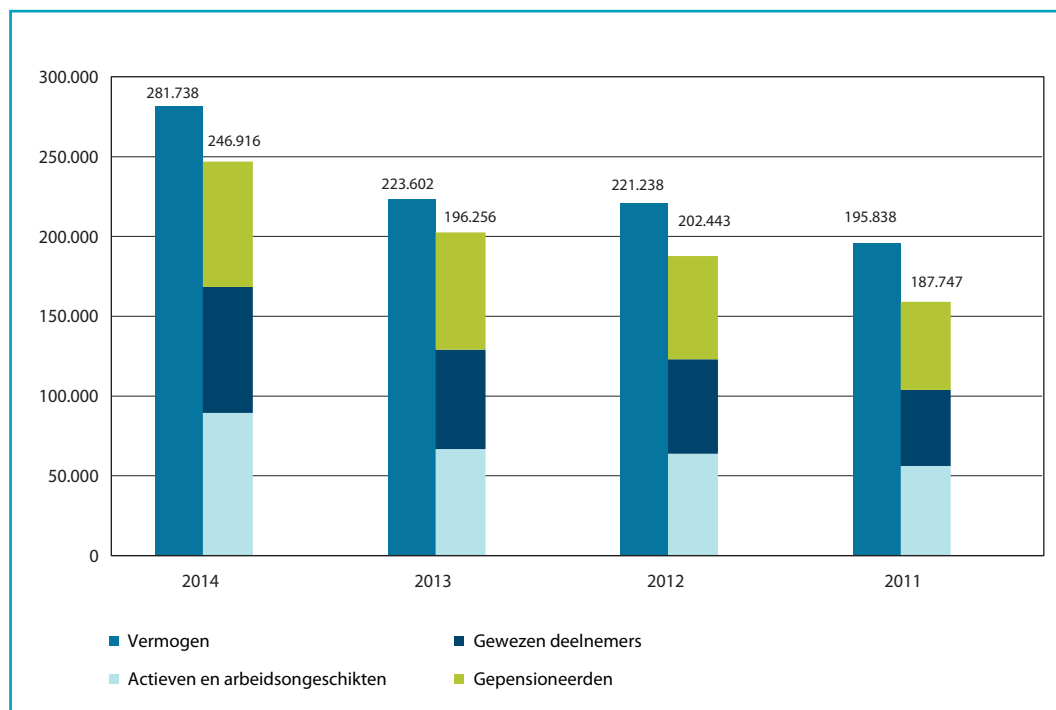
De managementsamenvatting toont, naast de ontwikkelingen gedurende het boekjaar, de belangrijkste financiële cijfers van het fonds. Ter vergelijking van de cijfers van het huidige boekjaar zijn referenciecijfers opgenomen.

Financiële positie

De dekkingsgraad van het fonds steeg van 113,9% ultimo 2013 naar 114,1% ultimo 2014. De dekkingsgraad ultimo 2014 is hoger dan de vereiste dekkingsgraad. Het fonds verkeert daarom ultimo 2014 niet in een reservetekort. Onderstaande grafiek laat de ontwikkeling van de dekkingsgraad zien. De dekkingsgraad is gebaseerd op een technische voorziening waarbij de voorgeschreven rentetermijnstructuur is gebruikt voor de verdiscontering. Er is conform de voorschriften van DNB gerekend met een driemaandsmiddeling en daarnaast is er gebruik gemaakt van de Ultimate Forward Rate (UFR)-methodiek.

De volgende grafiek geeft het vermogen en de technische voorziening voor risico fonds weer.

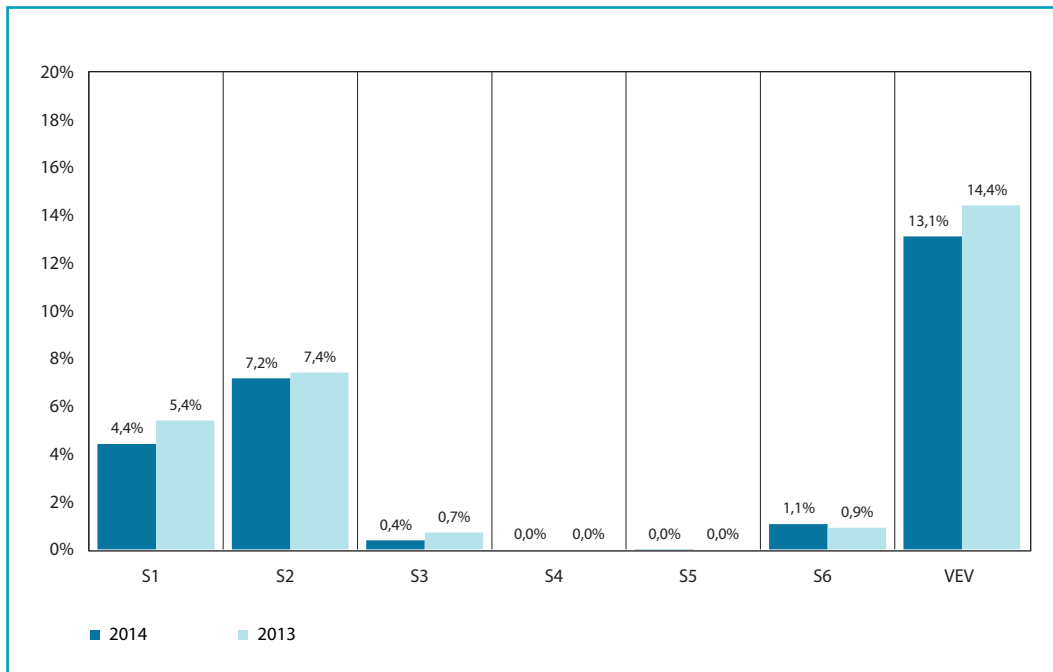
(Minimaal) vereiste financiële positie

De minimaal vereiste dekkingsgraad bedraagt 104,3% ultimo 2014.

De vereiste dekkingsgraad wordt enerzijds vastgesteld op basis van de feitelijke verdeling van de beleggingsportefeuille en anderzijds op basis van de strategische verdeling van de beleggingsportefeuille. Ultimo 2014 bedraagt de vereiste dekkingsgraad 110,4% op basis van de strategische verdeling van de beleggingsportefeuille en 113,1% op basis van de feitelijke verdeling van de beleggingsportefeuille.

Voor de toetsing van de financiële positie is de vereiste dekkingsgraad ultimo 2014 vastgesteld als de hoogste uitkomst van beide percentages. Dit is dus 113,1% op basis van de feitelijke verdeling.

De volgende grafiek toont de verdeling van de vereiste dekking over de verschillende risico-componenten die gehanteerd wordt voor de toetsing. Hierbij zijn de verdelingen opgenomen voor 2013 en 2014.

De diverse risicocomponenten (in dit geval de S1 tot en met S6) vormen samen het vereist eigen vermogen. Het betreft de volgende risico's:

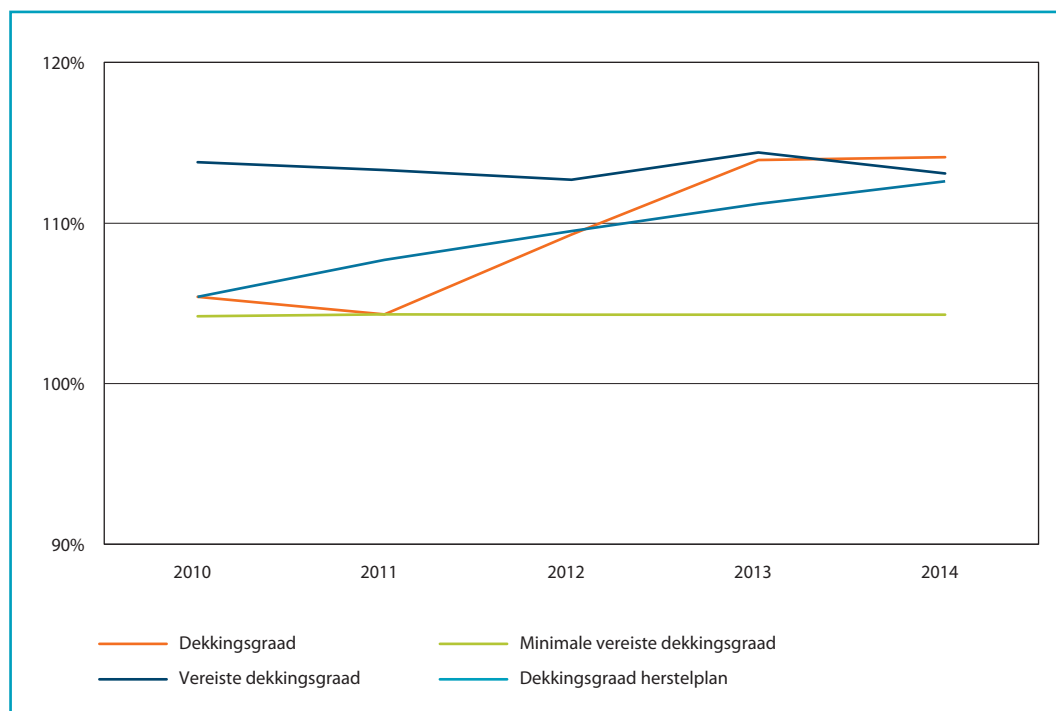
- S1: renterisico
- S2: zakelijkwaardenrisico
- S3: valutarisico
- S4: grondstoffenrisico
- S5: kredietrisico
- S6: verzekeringstechnisch risico

Daarbij merken wij op dat we de overige risicocomponenten S7 tot en met S10 (achtereenvolgens het liquiditeitsrisico, concentratierisico, operationeel risico en risico actief beheer) ook hebben beoordeeld, maar dat deze risico's gezien hun geringe omvang niet zijn meegenomen in de bepaling van het vereist eigen vermogen.

Herstelplan

Het fonds verkeert ultimo 2014 niet in een reservetekort. Ultimo 2013 was dit wel nog het geval. Om inzicht te geven in de afronding van het herstelplan is deze paragraaf toch nog onderdeel van het actuarieel rapport voor uw fonds.

De volgende grafiek toont het verwachte pad, zoals dit in het herstelplan is vastgelegd. Tevens toont de grafiek de ontwikkeling van de dekkinggraad tot en met ultimo 2014 en de (minimaal) vereiste dekkinggraad tot en met ultimo 2014.¹⁾

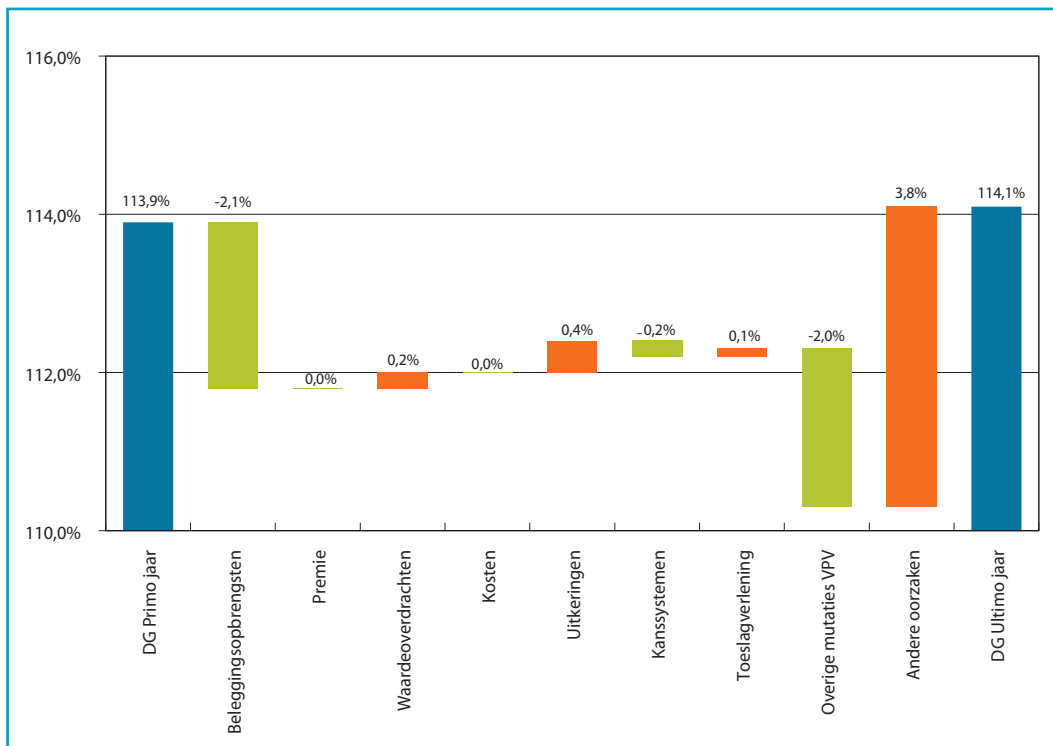
In het oorspronkelijk ingediende herstelplan werd ultimo 2014 een dekkinggraad van 113,6% verwacht. Het fonds heeft de voortgang van het herstel jaarlijks geëvalueerd, zo ook begin 2014. Op basis van deze evaluatie zou ultimo 2014 een dekkinggraad van 118,5% worden verwacht. De werkelijke dekkinggraad ultimo boekjaar 2014 is 114,1%.

Ultimo 2014 is de dekkinggraad hoger dan de vereiste dekkinggraad en verkeert het fonds niet in een situatie van reservetekort.

1) De maand- en kwartaaldekkingsgraden zijn in deze grafiek niet weergegeven.

Actuariële analyse van het resultaat

In boekjaar 2014 is een resultaat geboekt van 14,0 miljoen. Door het vrijvallen van de achtergestelde lening (3,0 miljoen) en een dotatie aan het bestemmingsfonds voor actieven (3,5 miljoen) draagt dit resultaat slechts voor 7,5 miljoen bij aan de dekking van het fonds, waardoor deze in 2014 steeg met 0,2%-punt. In 2013 was er een positief resultaat van 8,6 miljoen, wat destijds een stijging van de dekking met 4,6%-punt tot gevolg had. De invloed van het resultaat op de dekking is in de onderstaande grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak.

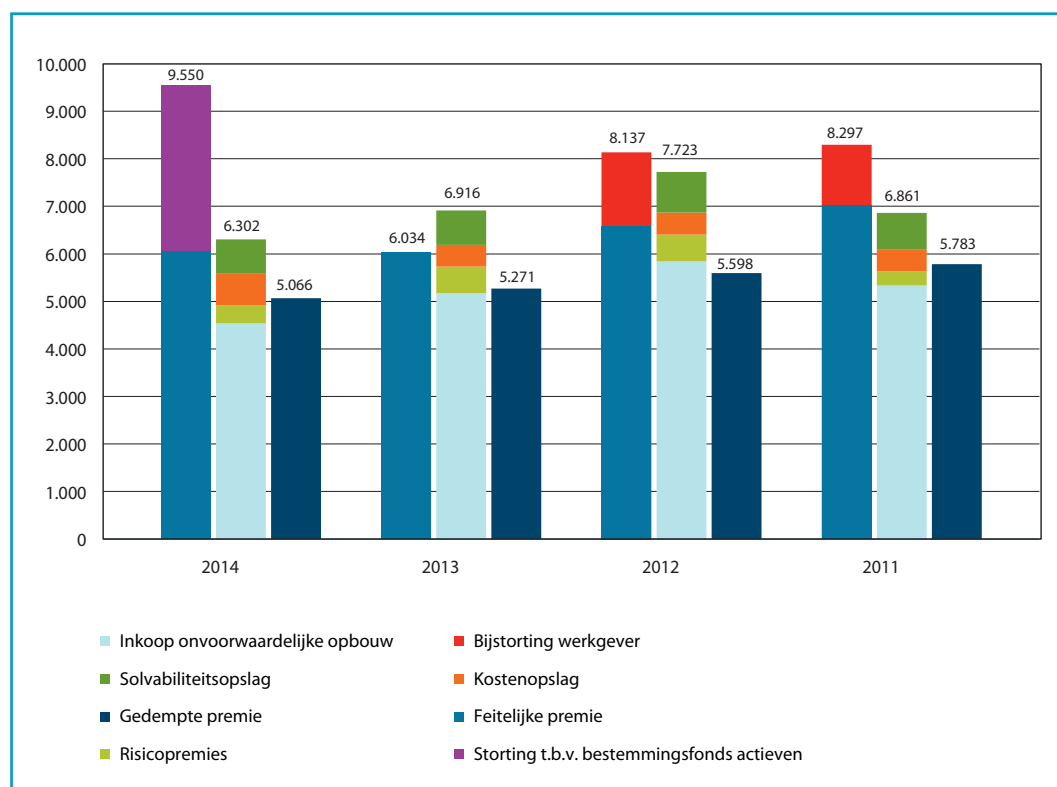
De beleggingsopbrengsten hebben een negatief resultaat gehad op de dekking. Het beleggingsrendement was niet voldoende om het effect van de gedaalde rente op de voorziening pensioenverplichtingen te compenseren. Het negatieve resultaat op Overige mutaties wordt voornamelijk veroorzaakt door de wijzigingen in de overlevingsgrondslagen en excasso-opslag. Het positieve effect van de post Andere oorzaken wordt met name veroorzaakt door de bruidsschat van 9 miljoen, welke de werkgever heeft gestort ter compensatie van de overgang naar pensioenregeling 2015. Daarnaast bevat deze post kruiseffecten ter grootte van -0,9%-punt.

Kostendeekkende premie

De kostendeekkende premie over 2014 is vastgesteld conform de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn). Dit betekent dat de premie is vastgesteld op basis van een gedempt premiebeleid, rekening houdend met een vaste rentevoet van 4%. De gedempte kostendeekkende premie bedraagt 5,1 miljoen.

De feitelijk betaalde premie, de zuivere kostendeekkende premie en de gedempte kostendeekkende premie worden in onderstaande grafiek (v.l.n.r.) weergegeven. Hierbij zijn de gedempte kostendeekkende premie en de zuivere kostendeekkende premie gesplitst conform de vereisten uit de Pensioenwet. Daarnaast is in de opstelling van de feitelijke premie de hoogte van de extra storting van de werkgever in de jaren 2011 en 2012 inzichtelijk gemaakt. Deze extra stortingen hadden, in tegenstelling tot de additionele storting in boekjaar 2014, betrekking op het herstellen tot de minimaal vereiste dekkingsgraad. De in boekjaar 2014 getoonde extra storting heeft betrekking op het vormen van een bestemmingsfonds voor actieve deelnemers. Het betreft een bedrag van 3,5 miljoen. Hoewel dit bedrag onderdeel is van het resultaat over 2014, draagt het niet bij aan de dekkingsgraad van het fonds. Dit verklaart het verschil tussen het positieve effect van de premie op het resultaat o.b.v. onderstaande grafiek, en het nagenoeg neutrale effect van premie op de dekkingsgraad.

Ontwikkelingen binnen Pensioenfonds NIBC

In dit hoofdstuk wordt een nadere toelichting gegeven op de wijziging van de financiële positie van het pensioenfonds in 2014 en de gevolgen voor de toeslagverlening en het beleggingsbeleid. Daarnaast worden de wijzigingen van de bestuursdocumenten toegelicht. Ook wordt een toelichting gegeven op de samenstelling van het bestuur, bestuursorganen en toepassing van de governance richtlijnen binnen PF NIBC.

1. Ontwikkeling financiële positie PF NIBC

A) Ontwikkeling dekkingsgraad

Al sinds 2008 zijn de gevolgen van de financiële crisis en Euro crisis merkbaar. Met name de lange rente is fors gedaald. Door de lage (reken)rente stegen de verplichtingen van pensioenfondsen sterk. Veel fondsen, waaronder PF NIBC, hebben dan ook al in 2008 De Nederlandsche Bank (DNB) laten weten dat de omvang van hun vermogen niet meer voldeed aan alle eisen die DNB stelt.

De vermogenseisen van een pensioenfonds worden in een dekkingsgraad uitgedrukt. Deze dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen het belegde vermogen en alle toekomstige pensioenverplichtingen. De vermogenseisen van DNB bestaan uit twee onderdelen:

- Allereerst geldt dat er ten minste een dekkingsgraad moet zijn van ca. 105%, ofwel het Minimum Vereist Vermogen. Een dekkingsgraad van 105% betekent dat voor iedere euro aan nominale pensioenverplichtingen 1,05 euro aan vermogen aanwezig is. Indien het pensioenfonds onder deze grens komt is er sprake van een zogenaamd dekkingstekort. Voor PF NIBC is het Minimum Vereist Vermogen voor het jaar 2014 vastgesteld op 104,3%.
- Daarnaast geldt dat de dekkingsgraad een beoogd niveau moet hebben van ca. 115%, oftewel het Vereist Vermogen, zodat het mogelijk is om beleggings- en renterisico's op te vangen. Indien een pensioenfonds onder dit niveau komt, krijgt het 15 jaar de tijd om weer op het beoogde niveau te komen en daarmee het zogenaamde reservetekort op te heffen. Voor PF NIBC is het Vereist Vermogen per eind 2014 vastgesteld op 113,1%.

De dekkingsgraad van PF NIBC had bij de start van het boekjaar 2014 een niveau van 113,9%. Per jaar ultimo 2014 was de dekkingsgraad gestegen naar 114,1%. Enerzijds steeg de waarde van de beleggingen in zowel zakelijke waarden als in vastrentende waarden. Anderzijds zijn de pensioenverplichtingen ook fors toegenomen door de sterk gedaalde rente. De rente wordt niet volledig afgedekt in de beleggingsportefeuille. Dit had een negatief effect op de dekkingsgraad. De voorziening Pensioenverplichtingen werd hoger door de aanpassing van overlevingstafels en een verhoging voor excassokosten. Door de aanvullende bijdrage van NIBC voor de overgang naar de nieuwe pensioenregeling bleef de dekkingsgraad toch nog op peil. Verderop in dit bestuursverslag worden al deze elementen separaat nog uitgebreid toegelicht.

De rentetermijnstructuur per jaar ultimo is door DNB vastgesteld op basis van de Ultimate Forward Rate (UFR). De Ultimate Forward Rate (UFR) werd in september 2012 geïntroduceerd als rekenrente na het laatste liquide punt in de swaptermijnmarkt. Het is een risicovrije rekenrente voor langjarige contracten, waar wegens de lange looptijd onvoldoende handel in bestaat. Voor looptijden na 20 jaar beweegt deze langstertermijnrente richting een convergentiepunt van 4,2%. De onderbouwing van de 4,2% is een historisch gemeten lange termijn inflatie van 2% en een reële rente van 2,2%. Deze verplichte langstertermijnrente heeft grote invloed op de dekkingsgraden van pensioenfondsen. Daarnaast wordt (tot en met ultimo 2014) een 3-maandsmiddeling voorgeschreven door DNB.

Hierna een overzicht van de dekkingsgraden onder de verschillende veronderstellingen per ultimo 2014:

Dekkingsgraad o.b.v. 3-maandsmiddeling en UFR (DNB rentetermijnstructuur):	114,1%
Dekkingsgraad berekend zonder 3-maandsmiddeling, maar met UFR:	108,2%
Dekkingsgraad berekend zonder 3-maandsmiddeling en zonder UFR (dus o.b.v. marktrente):	97,5%

Met de invoering van het nieuw Financieel Toetsingskader per 1 januari 2015 is door DNB ook een aantal aanpassingen in de regelgeving rondom dekkingsgraadberekeningen doorgevoerd. Vanaf januari 2015 wordt door DNB de dekkingsgraad berekening op basis van de UFR zonder 3-maandsmiddeling voorgeschreven en is daarnaast ook de zogenaamde beleidsdekkingsgraad geïntroduceerd. Deze beleidsdekkingsgraad is berekend op basis van het 12-maands gemiddelde van de officiële dekkingsgraad zoals gerapporteerd aan DNB. Voor PF NIBC bedraagt de beleidsdekkingsgraad per eind 2014 114,9%. De beleidsdekkingsgraad zal in 2015 dalen door het wegvallen van de 3-maandsmiddeling in de RTS. In het onderdeel FTK worden de gevolgen voor PF NIBC nader toegelicht.

B. Ontwikkeling Pensioenverplichtingen (Technische Voorzieningen)

De Technische Voorzieningen (TV), exclusief de beschikbare premiereregeling, bedraagt per ultimo 2014 € 248,0 miljoen (2013 € 196,9 miljoen). Deze voorziening is in zijn geheel bepaald op basis van de prognosetafel 2014 (startjaar 2015) van het Actuariel Genootschap (AG) en de DNB Rentetermijnstructuur. Hiervan is € 1,1 miljoen (2013: € 0,7 miljoen) herverzekerd. Het restant van € 246,9 (2013: € 196,2 miljoen) heeft betrekking op de totale technische voorziening voor eigen rekening.

Het Bestuur heeft een solvabiliteitsreserve gevormd. Deze reserve dient ter opvang van het risico dat het fonds binnen 1 jaar over minder middelen beschikt dan de hoogte van de Technische Voorziening voor de pensioenverplichtingen. De hoogte van de solvabiliteitsreserve is gelijk aan de grens die in het FTK voor het Vereist Eigen Vermogen (VEV) is gesteld. Dit VEV wordt geacht met een waarschijnlijkheid van 97,5% voldoende te zijn om gedurende het eerstvolgende boekjaar te voorkomen dat het aanwezige vermogen minder bedraagt dan de technische voorziening. Per ultimo 2014 bedraagt de solvabiliteitsreserve € 32,3 miljoen (2013: € 28,3 miljoen).

De reserve algemene risico's dient ter opvang van de mutaties in de solvabiliteitsreserve, voor financiering van toeslagverlening en het dekken van algemene risico's. Jaarlijks wordt het resterende resultaat van PF NIBC, nadat de totale voorziening pensioenverplichtingen (met inbegrip van een eventuele voorziening voor een sterftetrend) en de solvabiliteitsreserve op een voldoende peil gebracht zijn, ten gunste dan wel ten laste van de reserve algemene risico's gebracht. Aangezien de benodigde solvabiliteitsreserve aanwezig is, is de reserve algemene risico's positief geworden. De reserve algemene risico's bedraagt ultimo 2014 € 2,5 miljoen (in 2013 was deze post € 3,9 miljoen negatief). Als onderdeel van het pensioenherzieningstracject heeft NIBC EUR 3,5 miljoen gestort voor de vorming van een Bestemmingsfonds. Dit fonds maakt onderdeel uit van het Eigen Vermogen, maar wordt niet betrokken bij de vaststelling van de dekkingsgraad van PF NIBC.

Op basis van de uitvoeringsovereenkomst en het gesloten pensioenakkoord, zoals deze van kracht was tot 31 december 2014 tussen PF NIBC en de werkgever bedraagt de feitelijk betaalde pensioenpremie aan PF NIBC € 9,6 miljoen. De gedempte kostendekkende premie, waarbij rekening wordt gehouden met een vaste rekenrente van 4%, bedraagt € 5,1 miljoen. Indien de RTS van ultimo 2014 wordt gehanteerd, bedraagt de kostendekkende premie voor het jaar 2014 € 6,3 miljoen. De feitelijk betaalde premie, ligt dus hoger dan de gedempte kostendekkende premie en dan de kostendekkende premie.

C) Herstelplan PF NIBC

In het eerste kwartaal van 2009 heeft PF NIBC een herstelplan ingediend bij DNB met de maatregelen om binnen 15 jaar te herstellen tot het niveau van het vereist eigen vermogen. PF NIBC heeft de voortgang van het herstel begin 2014 geëvalueerd. Ultimo 2014 verkeert het fonds niet langer in reservetekort. Het oorspronkelijke herstelplan voorzag voor ultimo 2014 een dekkingsgraad van 113,6%. De dekkingsgraad is per ultimo 2014 hoger (114,1%).

Onder het nieuwe FTK zal het huidige herstelplan van NIBC komen te vervallen en gelden er nieuwe rekenregels voor zowel de dekkingsgraad als het vereist vermogen. Indien de beleidsdekkingsgraad lager komt te liggen dan het Strategisch Vereist Vermogen, zal er binnen het nieuwe FTK sprake zijn van een reservetekort en zal PF NIBC een nieuw herstelplan aan DNB moeten verstrekken.

D) Monitoring financiële positie PF NIBC

Van pensioenfondsen wordt verwacht dat zij hun financiële positie actief (blijven) monitoren. In dat kader dienen pensioenfondsen binnen 5 werkdagen na het einde van iedere kalendermaand de hoogte van de geschatte actuele dekkingsgraad aan te leveren aan DNB. Daarnaast levert PF NIBC jaarlijks een evaluatie van het herstelplan aan DNB.

PF NIBC houdt haar financiële positie scherp in de gaten. De beleggingscommissie maakt maandelijks een positieoverzicht op van de financiële positie, die aan het Bestuur wordt gerapporteerd. Daarnaast wordt de dekkingsgraad per ieder maandultimo ook door het actuaariaat van AZL ingeschat op basis van de maandelijkse publicatie van de UFR Rentetermijnstructuur van DNB. De per maandultimo vastgestelde cijfers zijn tijdig aan DNB gerapporteerd en worden ook maandelijks op de website van PF NIBC geplaatst.

2. Voorwaardelijke toeslagverlening van pensioenaanspraken

In de Pensioenwet (PW) wordt voor de term 'indexatie' het begrip 'toeslagverlening' gebruikt. Deze laatste terminologie wordt ook door PF NIBC gehanteerd. De toeslagverlening van pensioenaanspraken bij PF NIBC is voorwaardelijk. Er is derhalve geen recht op een toeslag en het is ook voor de toekomst niet zeker of en in hoeverre toeslagverlening zal plaatsvinden. Het Bestuur neemt jaarlijks een besluit omtrent de toeslagverlening, waarbij de financiële positie van PF NIBC per jaarultimo de bepalende factor is. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met de backserviceverplichtingen voor actieven die per 1 maart volgend op de afsluiting van het verslagjaar zijn toegekend.

Het bestuursbesluit tot het verlenen van een toeslag wordt regulier genomen na de formele vaststelling van het jaarverslag van PF NIBC door de deelnemersvergadering. Dit betekent dat toeslagbesluiten in beginsel elk jaar in juni worden genomen en, voorzover van toepassing, met terugwerkende kracht worden doorgevoerd. De overgang van zowel pensioenregeling als de overgang op een nieuw FTK per 1 januari 2015 maakten het noodzakelijk en wenselijk om het toeslagbesluit over het jaar 2014 al in december 2014 te nemen.

Het Bestuur besluit over het eventueel met terugwerkende kracht vast te stellen toeslagpercentage voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Dit doet zij conform de vigerende reglementen:

- Voor de overgangsbepalingen van het reglement 2000 (en voorgaande reglementen) geldt dat de pensioenaanspraken kunnen worden herzien op het moment dat een structurele inkomensaanpassing conform de Algemene Bank CAO plaats heeft. In 2013 en 2014 hebben geen structurele inkomensaanpassingen plaatsgevonden.
- Voor de overgangsbepalingen van het reglement 2001 en 2007 geldt dat de pensioenaanspraken jaarlijks per 1 januari kunnen worden herzien op basis van de consumenten prijsindex. In 2013 en 2014 bedroeg de CPI index respectievelijk 1,08% en 0,57%.

A) Reguliere toeslagverlening over het jaar 2013

Na de vaststelling van het jaarverslag over 2013 is in juni 2014 door het Bestuur een besluit genomen over de toeslagverlening over het jaar 2013. De door DNB voorgeschreven dekkingsgraad bedroeg 113,9% en de marktwaardedekking 109,2%. Beide dekkingsgraden lagen per jaarultimo boven het Minimum Vereist Vermogen. Echter conform het geldende beleidskader werden bij het besluit over de toeslagverlening ook de negatieve ontwikkelingen in 2014 meegewogen. Ten tijde van de besluitvorming bewoog de marktwaardedekking zich weer in de richting van het Minimum Vereist Vermogen. Het Bestuur heeft hierop besloten over het jaar 2013 geen toeslag toe te kennen conform het beleidskader van PF NIBC. Dit betekende voor de verschillende reglementen het volgende:

- Reglement 2000
Toeslagverlening van 0,00% over 2013. Geen inhaaltoeslag van toepassing over het jaar 2013 aangezien er geen structurele inkomensaanpassing heeft plaatsgevonden.
- Reglement 2014 (voorheen 2007) en 2001
Toeslagverlening van 0,00% per 1 januari 2014. Indien de financiële positie van PF NIBC het in toekomstige jaren toelaat kan, conform het beleidskader van PF NIBC, een inhaaltoeslag ter grootte van 1,08% worden toegekend aangezien de CPI index 1,08% bedroeg in 2013.

B) Reguliere toeslagverlening over het jaar 2014

Voor de toeslagverlening voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden heeft het Bestuur in december 2014 een besluit genomen over de toeslagverlening over het jaar 2014.

De door DNB voorgeschreven dekkingsgraad bedroeg per jaartimo 114,1% en de marktwaardedekkingsgraad 97,5%. Hiermee was de marktwaardedekkingsgraad gezakt tot onder het minimum vereist eigen vermogen. Het Bestuur heeft hierop besloten over het jaar 2014 geen toeslag toe te kennen conform het in 2014 geldende beleidskader van PF NIBC. Dit betekent voor de verschillende reglementen het volgende:

- Reglement 2000
Toeslagverlening van 0,00% over 2014. Geen inhaaltoeslag van toepassing over het jaar 2014 aangezien er geen structurele inkomensaanpassing heeft plaatsgevonden.
- Reglement 2014 (voorheen 2007) en 2001
Toeslagverlening van 0,00% per 1 januari 2015. Indien de financiële positie van PF NIBC het in toekomstige jaren toelaat kan, conform het beleidskader van PF NIBC, een inhaaltoeslag ter grootte van 0,57% worden toegekend aangezien de CPI index 0,57% bedroeg in 2014.

C) Inhaaltoeslagen

Gezien de financiële positie van PF NIBC is er al een aantal jaren geen of geen volledige toeslag verleend. In geval de financiële positie van PF NIBC weer voldoende verbeterd is, zal de niet of niet volledig toegekende toeslag alsnog in de vorm van een inhaaltoeslag kunnen worden toegekend aan (gewezen) rechthebbende deelnemers. De niet verleende toeslagen zijn als volgt:

Jaar	Reglement 2000	Reglement 2001/2014 (voorheen 2007)
2008	0,00%	2,82%
2009	1,00%	0,07%
2010	0,00%	1,07%
2011	1,25%	2,47%
2012	0,00%	1,76%
2013	0,00%	1,08%
2014	0,00%	0,57%

Als onderdeel van het pensioenherzieningstraject is overeengekomen dat indien deze inhaaltoeslagen in de komende 10 jaar niet zijn omgezet in pensioenrechten of aanspraken, deze inhaaltoeslagen vervallen per 1 januari 2025.

D) Eenmalige toeslagverlening per 1 januari 2015

Als onderdeel van het pensioenakkoord (om te komen tot een nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2015) is aan alle gewezen deelnemers en pensioengerechtigden een eenmalige toeslag toegekend van 1,35%. De hiervoor benodigde koopsom ter grootte van EUR 2,5 miljoen is als onderdeel van het pensioenakkoord door NIBC voldaan. In de paragraaf pensioenherziening wordt dit nader toegelicht.

3. Wijzigingen in bestuursdocumenten in 2014

De wijzigingen van de bestuursdocumenten in 2014 worden hierna toegelicht. In het hoofdstuk 'Pensioenherziening 2015' worden de wijzigingen voor 2015 toegelicht, waarbij tevens de noodzakelijke aanpassingen van bestuursdocumenten worden behandeld.

A) *Pensioenreglementen per 1 januari 2014*

Een belangrijke wijziging was de aanpassing van de fiscale spelregels rondom de opbouw van pensioen. De maximale pensioenopbouw is in twee stappen beperkt, allereerst per 1 januari 2014 en vervolgens per 1 januari 2015. Alhoewel NIBC graag de regeling in een keer had willen aanpassen per 1 januari 2015, ontkwam NIBC er niet aan de pensioenregeling al per 1 januari 2014 te herzien. Dit omdat het huidige opbouwpercentage van NIBC per deze datum hoger was dan het nieuwe fiscale maximum. NIBC heeft daarom de pensioenregeling in twee stappen aangepast.

NIBC heeft in overleg met het Bestuur en de Ondernemingsraad besloten om per 1 januari 2014 alleen de strikt noodzakelijke wijzigingen in de reglementen door te voeren. Dit betrof:

- Uitkeringsovereenkomst (Defined Benefit deel)
Voor de pensioenregeling van NIBC is het opbouwpercentage van de uitkeringsovereenkomst verlaagd naar 1,63% per jaar (was 1,75%). Dit betekent dat de toekomstige pensioenopbouw lager zal zijn. De in het verleden opgebouwde rechten blijven in stand. De overige voorwaarden (pensioenleeftijd van 65 jaar, inkomensgrens, franchise, eigen bijdrage etc.) blijven ongewijzigd.
- Premieovereenkomst (Defined Contribution - beschikbare premieregeling)
De pensioenpremie in de premieovereenkomst moest worden verlaagd. Er mocht een lagere bijdrage op de pensioenbeleggingsrekening worden gestort. NIBC heeft besloten om het verschil tussen de oude en de nieuwe staffel als bruto loon uit te keren in 2014.
- Vrijwillige bijdragen in premieovereenkomst.
NIBC heeft er voor gekozen om bij haar pensioenbijdragen aan medewerkers dicht aan te sluiten bij de fiscale maxima. Dit betekent dat er voor medewerkers vrijwel geen fiscale ruimte meer is om in 2014 een vrijwillige pensioenstorting te verrichten of een pensioencompensatie (overgangsmaatregel vanuit het verleden) op de pensioenrekening te laten storten.

Met deze reglementswijziging is pensioenreglement 2007 omgezet in pensioenreglement 2014.

Reglement 2000 en reglement 2001 behoeften geen aanpassing voor de actieve opbouw van pensioen.

Per 1 januari 2014 hebben tevens de reguliere vernieuwing van uitruil- en afkoopfactoren in de pensioenreglementen plaatsgevonden.

B) *Statuten 2014*

De statuten moesten per 1 juli 2014 worden herzien als gevolg van de Wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen (WVBP). Voor PF NIBC betekende de herziening met name een aanpassing van de samenstelling (uitbreiding met 1 lid namens deelnemers) en rolomschrijving van het Verantwoordingsorgaan en (her)benoemingstermijnen van het Bestuur. Daarnaast zijn ook verwoordingen en verwijzingen in de statuten aangepast (zoals Code Pensioenfondsen).

D) *Aanpassing grondslagen*

In 2014 heeft door Mercer een toetsing van de voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten plaatsgevonden. De voorziening voor de uitvoeringskosten dient zodanig te zijn dat ook in een situatie dat de werkgever de premiebetaling en kostenvergoeding beëindigt, de uitvoering van de regeling kan worden voortgezet of kan worden overgedragen aan een verzekeraar. De voorziening bedroeg 2% van de Technische Voorziening. Op basis van de uitkomsten is door Mercer geadviseerd de opslag te verhogen tot 3%, hetgeen het Bestuur vervolgens ook besloten heeft. In de ABTN 2014 is de gewijzigde grondslag formeel vastgelegd. In dit jaarverslag is de voorziening reeds aangepast.

Ultimo 2014 is PF NIBC overgegaan op de in eind 2014 gepubliceerde Prognosetafel van het Koninklijk Actuariel Genootschap (AG) en de laatste inzichten op het gebied van ervaringssterfte. Doordat de verwachte te bereiken leeftijd van mensen stijgt, zal ook de voorziening van de pensioenverplichtingen verder toenemen. In dit jaarverslag is de voorziening reeds aangepast.

E) ABTN 2014

Vooruitlopend op alle wijzigingen die voortkomen uit de pensioenherziening en het nieuwe FTK heeft het Bestuur de ABTN aangepast aan de situatie zoals deze van toepassing was in december 2014. Het betrof met name een update van de afgesproken grondslagen en aanpassingen als gevolg van de WVBP.

F) Reglement Verantwoordingsorgaan

Op basis van de noodzakelijke aanpassing vanuit de WVBP is het reglement van het verantwoordingsorgaan aangepast per 1 juli 2014.

G) Overeenkomst achtergestelde lening

Als onderdeel van het pensioenherzieningstraject heeft de werkgever de verstrekte achtergestelde lening aan PF NIBC kwijtgescholden. In het jaarverslag is de kwijtschelding reeds verwerkt. Overigens heeft de kwijtschelding geen gevolgen voor financiële positie van PF NIBC, omdat de achtergestelde lening al onderdeel uitmaakte van het eigen vermogen.

4. Communicatie

Deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers moeten op grond van de Pensioenwet goed geïnformeerd worden over de verschillende aspecten van hun pensioenregelingen. De informatieverstrekking moet transparant en begrijpelijk zijn.

Het Bestuur heeft zich tot doel gesteld om op gestructureerde wijze vorm te geven aan het communicatiebeleid teneinde aan alle belanghebbenden helder en tijdig informatie te verstrekken en hen meer pensioenbewust te maken. Het Bestuur wordt hierin ondersteund en geadviseerd door de communicatiecommissie die regelmatig bijeen komt. Het communicatiebeleid is een vast onderdeel van de bestuursagenda.

Een belangrijk onderdeel van het communicatiebeleid is de website van PF NIBC. Op deze website zijn alle bestuursdocumenten voor belanghebbenden en overige geïnteresseerden toegankelijk gemaakt en wordt al het nieuws aangaande PF NIBC gecommuniceerd.

Aan alle onderdelen van de pensioenwet inzake communicatie, zoals o.a. het verstrekken van een UPO is door PF NIBC tijdig voldaan.

De overheid heeft geconcludeerd dat het pensioenbewustzijn van de Nederlanders te laag is. Het merendeel van de Nederlanders is onvoldoende op de hoogte van zijn inkomenspositie na pensionering. De belangrijkste informatiebronnen zoals het uniform pensioenoverzicht en de startbrief zijn voor een groot deel van de deelnemers onvoldoende begrijpelijk. De Wet pensioencommunicatie moet daarin verandering brengen en ertoe leiden dat de deelnemer zich bewust wordt van de risico's van de pensioenvoorziening, weet hoeveel pensioen hij kan verwachten en of dat voldoende is. In de Wet pensioencommunicatie wordt meer aangesloten bij de informatiebehoeften en de kenmerken van de deelnemer. De informatie moet de deelnemer daadwerkelijk bereiken.

In 2014 heeft de communicatiecommissie onderzocht op welke wijze nog meer en beter gebruik kan worden gemaakt van de website om (oud) deelnemers actief te bereiken, ook ter voorbereiding op de Wet Pensioencommunicatie. PF NIBC heeft na een selectieproces gekozen om een nieuwe dienstverlener aan te stellen (Bridgevest) voor de ondersteuning bij de nieuwe website van PF NIBC. Naast de vormgeving en de technische mogelijkheden van de website (www.mijnnibcpensioen.nl) zal Bridgevest ook het communicatiebeleid gaan ondersteunen. Bridgevest was al als communicatieadviseur betrokken in het pensioenherzieningstraject.

De communicatiecommissie heeft in 2014 ook de communicatie van het pensioenherzieningstraject begeleid. In dit kader is zeer actief en uitgebreid met deelnemers en oud deelnemers gecommuniceerd. In het hoofdstuk 'Pensioenherziening 2015' wordt hier meer toelichting op gegeven.

5. Samenstelling Bestuur

Het Bestuur bestond in 2014 uit drie bestuurders benoemd door de werkgever en drie bestuurders gekozen door de deelnemers (waarvan 1 gekozen door de pensioengerechtigden). In de samenstelling van het Bestuur is in het verslagjaar een wijziging opgetreden. In 2014 is de heer Visser opgevolgd door mevrouw Jansen. Zij was al geruime tijd betrokken bij het fonds als lid van de communicatiecommissie en is benoemd als bestuurslid namens de werkgever. De heer Punt is bereid gevonden de rol van voorzitter te vervullen.

Alle bestuurders zijn onbezoldigd. PF NIBC verstrekt haar bestuurders geen leningen. Bestuurders die niet (meer) in dienst zijn bij NIBC komen wel in aanmerking voor een reiskostenvergoeding conform de fiscale wetgeving.

In 2014 is PF NIBC gestart met het aanstellen van aspirant bestuursleden. Hiermee wordt de continuïteit van het bestuur bevorderd. Aspirant-leden draaien mee in het Bestuur, maar hebben geen stemrecht. De aspirant bestuursleden kunnen kennis en ervaring opdoen en zich zodoende goed voorbereiden op een mogelijke bestuursfunctie binnen PF NIBC. Na een wervings- en selectieproces zijn mevrouw Hennen en mevrouw Van Donge aangesteld.

6. Samenstelling Verantwoordingsorgaan

Het Bestuur legt jaarlijks verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan als vertegenwoordiger van de bij het fonds betrokken (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever. In dit jaarverslag wordt separaat verslag gedaan van de bevindingen van het Verantwoordingsorgaan ten aanzien van het door het Bestuur gevoerde beleid.

In de samenstelling van het Verantwoordingsorgaan is in het verslagjaar een wijziging opgetreden. Per 1 juli 2014 is het Verantwoordingsorgaan met een lid namens de deelnemers uitgebreid en is de heer Van den Beukel toegetreden. De uitbreiding van het Verantwoordingsorgaan volgt uit de implementatie van de WVBP. Als gevolg van deze wet is ook het reglement Verantwoordingsorgaan per deze datum herzien.

De leden van het Verantwoordingsorgaan zijn benoemd voor de duur van drie jaar. De leden van het Verantwoordingsorgaan worden als zodanig niet bezoldigd.

7. Wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen (WVBP)

Met ingang van 1 juli 2014 zijn de wettelijke bepalingen met betrekking tot de aangepaste bestuursmodellen in werking getreden en moest ook het gekozen bestuursmodel operationeel zijn. Al in 2013 heeft het bestuur in een aparte bestuursvergadering zich door Mercer laten informeren over de mogelijkheden en impact van de WVBP. Hierdoor kon het Bestuur tijdig besluiten over de keuze van een bestuursmodel en de transitie hiernaar toe op een beheerste wijze laten verlopen. Op basis van de zelfevaluatie door het Bestuur is in 2013 geconcludeerd dat voor PF NIBC het paritaire model het beste aansluit. Belanghebbenden voelen zich naar behoren vertegenwoordigd en de belangenafwegingen worden volledig en op een integere manier vormgegeven. Een onafhankelijk bestuur zou op dit moment geen meerwaarde creëren. De samenstelling wordt gehandhaafd op: 3 bestuurders namens de werkgever en 3 namens de deelnemers (waarvan 1 namens pensioengerechtigden).

Het Bestuur heeft niet gekozen voor een onafhankelijke bestuurder. Gezien de kennis, ervaring, betrokkenheid en beschikbare tijd van het huidige bestuur, wordt geen toegevoegde waarde verwacht van een extern bestuurder. Wel heeft PF NIBC gekozen om te gaan werken met aspirant bestuursleden om de continuïteit van het Bestuur te borgen. De externe bestuursadvisering (Mercer) blijft gehandhaafd.

De aanstellingsprocedure van het bestuur blijft gehandhaafd: werkgeversleden worden benoemd door de werkgever en deelnemers en pensioengerechtigden kunnen door middel van een verkiezingsprocedure in het bestuur worden verkozen.

Als intern toezicht is de visitatiecommissie gekozen. Vanwege de goede ervaringen met dit toezichtorgaan wordt een overgang naar een Raad van Toezicht niet noodzakelijk cq wenselijk gezien. Visitatie zal 1 maal per jaar gaan plaatsvinden.

Het Verantwoordingsorgaan is gecontinueerd (er bestond geen deelnemersraad). Om de getalsverhoudingen in lijn te brengen met de WVBP is een vertegenwoordiger namens de deelnemers toegevoegd aan de huidige bezetting. Het werkgeverslid is gehandhaafd

in het verantwoordingsorgaan. De nieuwe bezetting is: 1 lid namens werkgever, 2 leden namens de deelnemers en 1 lid namens de pensioengerechtigden.

8. Code Pensioenfonds

De Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid hebben samen de Code Pensioenfonds opgesteld. Deze bevat 83 bepalingen over het functioneren van de verschillende bestuurlijke organen binnen een pensioenfonds en gaat ook in op de daaraan gekoppelde thema's. Hierbij kan gedacht worden aan benoemingen en zittingstermijnen. Ook komen onderwerpen als integraal risicomanagement, beloningen, diversiteit en verantwoord beleggen aan bod.

De Code is inmiddels wettelijk verankerd. De normen in de Code zijn een aanvulling op wet en regelgeving. De normen van de Code zijn weliswaar leidend, maar de Code laat ruimte voor de eigen verantwoordelijkheid van het pensioenfondsbestuur in de (beleids) keuzes die het maakt. Het doel van de Code is het bewustzijn van 'goed pensioenfondsbestuur' te stimuleren bij bestuurders, leden van het intern toezicht, het verantwoordingsorgaan en het belanghebbendenorgaan. De pensioenfonds mogen deze Code daarom naleven volgens het 'pas toe of leg uit beginsel'. Dit betekent dat een pensioenfonds de normen van de Code toepast of in het jaarverslag motiveert waarom het een norm niet (volledig) toepast.

PF NIBC onderschrijft de bepalingen van de Code en heeft de toepassing binnen PF NIBC geëvalueerd. Geconcludeerd is dat PF NIBC de bepalingen van de Code toepast. Alleen de gestelde criteria binnen de Code voor diversiteit zijn nog niet geheel behaald:

- Bepaling 66: Een pensioenfonds legt het diversiteitsbeleid vast, maakt een stappenplan om haar diversiteitsdoelstellingen te bereiken en beoordeelt de doelstellingen jaarlijks.

Door PF NIBC wordt diversiteit binnen het bestuur en haar bestuursorganen nagestreefd. Representativiteit van de achterban is hierbij een belangrijk criterium voor het bestuur, zowel voor wat betreft leeftijd, geslacht als bedrijfsonderdeel (frontoffice / back office). Bij vacatures wordt naast de gestelde eisen aan deskundigheid en geschiktheid dan ook actief gezocht naar kandidaten die passen in de diversiteitsdoelstellingen van PF NIBC.

De formele vastlegging van het diversiteitsbeleid, een stappenplan en evaluatie hierop moet echter nog worden vormgegeven. In de nieuwe ABTN van 1 juli 2015 zal het diversiteitsbeleid worden opgenomen.

- Bepaling 67: In het bestuur en verantwoordingsorgaan zitten ten minste één man en één vrouw.
In het Bestuur heeft 1 vrouw zitting. Daarnaast kent het Bestuur twee vrouwelijke aspirantleden. In het Verantwoordingsorgaan heeft echter geen vrouw zitting. In de meest recente verkiezing voor een lid in het verantwoordingsorgaan heeft zich geen vrouw beschikbaar gesteld.

Alhoewel de diversiteitsdoelstellingen nog niet geheel zijn behaald, zijn een aantal stappen gezet. Met de benoeming in het afgelopen jaar van een vrouwelijk bestuurslid en twee vrouwelijke aspirant-leden is de diversiteit op basis van geslacht verbeterd. Het aantrekken van bestuursleden of leden voor bestuursorganen die jonger zijn dan 40 jaar is mede door de hoge eisen aan geschiktheid en bestuurlijke ervaring lastig.

9. Zelfevaluatie en intern toezicht

Overeenkomstig de Code Pensioenfonds heeft het Bestuur in zijn statuten een procedure opgenomen teneinde zijn eigen functioneren, zowel van het Bestuur als geheel als van de individuele bestuursleden, periodiek te evalueren. Deze zelfevaluatie over het jaar 2014 heeft uitgebreid plaatsgevonden bij de implementatie van de WVBP.

Het Bestuur is van mening dat in het verslagjaar zo veel als mogelijk is voldaan aan de Code Pensioenfonds en dat het heeft zorggedragen voor een integere bedrijfsvoering. In 2014 zal het Bestuur onverminderd aandacht blijven besteden aan de principes voor goed pensioenfondsbestuur / aanbevelingen van de Code Pensioenfonds.

Daarnaast besteedt het Bestuur actief aandacht aan deskundigheids- en geschiktheidsbevordering van bestuursleden en leden van het Verantwoordingsorgaan. Het Bestuur heeft hierbij in het verslagjaar gebruik gemaakt van het cursusaanbod van SPO (Stichting Pensioen Opleidingen), Nijenrode, de adviseurs van Mercer, AZL en heeft andere deskundigen ingeschakeld voor het verzorgen

van pensioenupdates voor het Bestuur. Verder is door bestuurders (en commissieleden) in 2014 regelmatig deelgenomen aan pensioenseminars.

Op basis van de WVB dient het Bestuur zorg te dragen voor intern toezicht. Het Bestuur heeft besloten het interne toezicht in te vullen door middel van een Visitatiecommissie die het functioneren van PF NIBC evalueert en toetst. Het gaat dan om een beoordeling van de beleids- en Bestuursprocedures en -processen en de controleomgeving van het fonds.

In 2012 heeft het Bestuur een Visitatiecommissie ingesteld (VC Holland), bestaande uit drie onafhankelijke, externe personen die verder geen banden met PF NIBC of NIBC hebben. In 2014 heeft er geen visitatie plaatsgevonden. Vanaf 2015 zal de visitatie jaarlijks gaan plaatshebben (dit was voorheen eenmaal per drie jaar).

Beleggingsbeleid PF NIBC

Algemene ontwikkelingen op beleggingsgebied

Algemene economische ontwikkelingen hebben directe invloed op de beleggingen van PF NIBC. Daarom wordt hier eerst een beeld geschetst van de algemene ontwikkelingen op beleggingsgebied in het jaar 2014.

Lage economische groei

In 2014 bleef, net zoals in 2013, de wereldwijde economische groei beperkt. Tevens veranderde de wereldwijde macro-economische omstandigheden niet significant gedurende het verslagjaar.

Op regionaal niveau was de groei in de eurozone stabiel, maar laag (kleiner dan 1%). In het Verenigd Koninkrijk was de groei, net zoals in 2013, sterker. Dit kwam onder andere door een aantrekkende huizenmarkt. Het herstel van de economie in de Verenigde Staten zette vooral in het derde kwartaal van het jaar sterk door (5% op jaarbasis) wat voor het kalenderjaar een groei opleverde van 2,6%. Japan heeft een volatiel jaar gehad nadat er een krimp was in het eerste deel van het jaar na de verhoging van de verkoopbelastingen. Het tweede deel van het jaar volgde een duidelijk sterke groei. Dit kwam onder andere door de verdere beleids versoepeling van de Japanse Centrale Bank. De opkomende economieën vertoonden een sterkere groei dan de ontwikkelde economieën. Echter, tussen de verschillende landen was het verschil in groei groot. De conflicten in Oekraïne en het Midden-Oosten hadden ook effect op de regio. Vooral de groei van de Russische economie leed hieronder, door de sancties en de daling in de olieprijs. De uitzondering binnen deze categorie was India, waar de verkiezing van een nieuwe regering en de aanstelling van een betrouwbare centrale bankvoorzitter de groeiverwachtingen verhoogde.

Wereldwijd daalde in 2014 de inflatie beneden de doelstellingen van de centrale banken, waarbij de eurozone het jaar afsloot met een negatieve inflatie. Een grote bijdrage aan deze inflatiedaling was de sterke daling van de energieprijzen.

Monetair beleid

Ondanks dat de Federal Reserve een eind maakte aan haar steunaankopen werd wereldwijd nog steeds een ruim beleid gevoerd.

De Europese Centrale Bank verlaagde de rentes in het verslagjaar tweemaal, in juni en in september. In Japan werd de omvang van de steunaankopen vergroot en in China verlaagde de Centrale Bank de éénjaarsrente in het vierde kwartaal.

Impact op financiële markten

Het soepele monetaire beleid ondersteunde de risicovollere beleggingen, zowel in de aandelenmarkten als obligatiemarkten. De lage groei en lage inflatie, gecombineerd met het ruime beleid leidde tot een substantiële daling van de rente op de obligaties van de belangrijkste markten. De lage economische groei, gecombineerd met het aanbodoverschot in olie leidde tot een substantiële daling in de olieprijs, welke ongeveer halveerde in 2014. De bedrijfsresultaten waren goed in de Verenigde Staten en Japan en relatief stabiel in Europa. De aandelenmarkten stegen in de ontwikkelde landen, maar de resultaten waren wisselend in de opkomende economieën, waar het macro-economische momentum afnam en de dalende energieprijzen de bedrijfsresultaten beïnvloedden. De rentespreads

op de obligaties uit de periferie van Europa ten opzichte van de Duitse staatsobligaties daalden verder door toegenomen verwachtingen van een verdere verruiming van het beleid van de ECB.

Aandelen

Ondanks dat aandelen een volatiel jaareinde hadden, behaalden de meeste indexen een positief resultaat. De Amerikaanse aandelen zetten hun stijging voort en eindigden het jaar met een resultaat van 13% en Japan eindigde het jaar ook sterk met een stijging van 10%. De prestaties in de eurozone waren minder indrukwekkend, met een stijging van 5% en een stijging van slechts 0,5% in het Verenigd Koninkrijk. In de opkomende markten kende India een zeer sterk jaar in vergelijking tot de Europese landen, met een stijging van 26%.

Staatsobligaties

De rente op staatsobligaties tuimelde in navolging op de voortzetting van het ruime monetaire beleid, afnemende inflatieverwachtingen en de daling in de olieprijs. In de eurozone daalde de rente op de Duitse staatsobligaties van 1,9% tot 0,5%. De rentecurves van overheidsobligaties vervlakten door een daling van de langetermijnrente. In landen in de periferie, zoals Ierland, Spanje en Italië daalden de rentes verder. Ook de rentespreads daalden ten opzichte van de Duitse staatsobligaties door de (verwachte) verdere stimuleringsmaatregelen van de ECB. Deze (verwachte) maatregelen bestonden uit onder andere een verlaging van de rentes en een toegenomen kans op een opkoopprogramma door de ECB. Wereldwijde obligaties volgden de Duitse trend: de rente op de Amerikaanse 10-jarige obligaties daalde van 3,0% naar 2,2% en op de obligaties van het Verenigd Koninkrijk van 3,0% naar 1,8%.

Overige beleggingen

Bedrijfsobligaties profiteerden eveneens van de dalende rentes. De rentespreads varieerden in de verschillende regio's. In de eurozone daalden de rentespreads door de steunaankopen van de ECB, terwijl de rentespreads in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk toenamen. Hoogrenderende bedrijfsobligaties in de Verenigde Staten hadden vooral te lijden onder de sterk dalende energieprijzen. Echter, in het algemeen was het rendement op hoogrenderende bedrijfsobligaties van beide regio's positief door de dalende rentes. De rentespreads op de staatsobligaties van de opkomende economieën stegen ook, maar dalende rentes zorgden voor een positief resultaat.

Valuta

In de ontwikkelde economieën kende de Amerikaanse dollar haar beste jaar sinds 2005, met een stijging van meer dan 10% ten opzichte van de Euro en de Japanse Yen en 6% ten opzichte van de Engelse Pond. Een groot deel van deze stijging in waarde was toe te schrijven aan het monetaire beleid en de kracht van de groei van de Amerikaanse economie.

Passief beleggingsbeleid / Buy and Hold strategie

Het vermogen van PF NIBC is ondergebracht bij BlackRock Advisors Limited en KAS BANK. De fondsenportefeuille (zowel vastrentende als zakelijke waarden) wordt bij BlackRock aangehouden. Daarnaast wordt een aantal vastrentende beleggingen aangehouden bij KAS BANK, omdat BlackRock geen Europese passieve fondsen kon aanbieden die aansloten bij de wensen van PF NIBC.

Aan BlackRock is een zogeheten passief mandaat verstrekt. Dit wil zeggen dat PF NIBC haar beleggingen in een aantal beleggingsfondsen met verschillende soorten assets heeft ondergebracht die gebaseerd zijn op relevante indices. Met het passief beheer van de portefeuille beoogt PF NIBC tegen relatief lage kosten de benchmarks (nagenoeg) te volgen.

In eigen beheer (bij KAS BANK) wordt een aantal vastrentende beleggingen aangehouden, die in de huidige opzet niet konden worden ondergebracht bij BlackRock. Het betreft beleggingen in Nederlandse RMBS, Nederlandse covered bonds en Nederlandse staatsobligaties. Voor deze beleggingen in eigen beheer wordt een buy and hold strategie gevolgd, dat wil zeggen dat de beleggingen worden aangekocht om vervolgens voor langere termijn te worden aangehouden, tenzij gewijzigde omstandigheden vragen om aanpassing van de portefeuille.

Beleggingsmix

Om een goede basis te leggen voor de te nemen beslissingen onder wijzigende omstandigheden is door Mercer in 2014 als onderdeel van het pensioenherzieningstraject een update van de ALM studie uit 2012 uitgevoerd. Op basis van het gesloten pensioenakkoord, de karakteristieken van de deelnemers, en de verwachte ontwikkelingen daarin is een scenarioanalyse uitgevoerd. Daarnaast zijn de pensioenresultaten doorgerekend bij verschillende parameters (omvang zakelijke waarden, mate renteafdekking, risicoprofielen). Na zorgvuldige afwegingen door het Bestuur zijn op basis van de uitkomsten van deze update van de ALM studie de eerdere uitkomsten herbevestigd. De strategische mix is daarmee onveranderd en wordt in de volgende bandbreedtes weergegeven:

Zakelijke waarden:	20% - 40%
Vastrentende waarden:	60% - 80%
Rente afdekking:	50% - 70%

Ultimo 2014 zag de daadwerkelijke asset mix er als volgt uit:

	Feitelijke mix	Strategische mix
– Vastrentende waarden	70,4%	60%-80%
• Corporate Bonds index Fund:	11,4%	
• Swapfondsen (diverse looptijden):	38,2%	
• Staatsobligaties, RMBS en covered bonds:	20,8%	
– Zakelijke waarden	29,1%	20%-40%
• Europese aandelen:	11,9%	
• Wereldaandelen:	12,5%	
• Aandelen in Emerging Markets:	3,2%	
• Aandelen Europees vastgoed:	1,5%	
– Liquiditeiten	0,5%	0%-10%
Totaal	100,0%	

Valutabeleid

Met de keuze om in wereldaandelen te beleggen wordt PF NIBC blootgesteld aan valuta-effecten. Om deze effecten gedeeltelijk teniet te doen sluit PF NIBC valutatermijncontracten af, waardoor de effecten van valutabewegingen in de belangrijkste valuta (USD, JPY en GBP) voor een groot deel worden afgedekt. De valuta-effecten voortvloeiend uit de beleggingen in aandelen Emerging Markets worden (voor zover dat al mogelijk zou zijn) niet afgedekt omdat het resultaat hiervan tot het beleggingsresultaat van het fonds gerekend moet worden.

Rentehedging

De verplichtingen van een pensioenfonds worden sinds de invoering van het FTK op basis van de geldende RTS gewaardeerd. Dit betekent dat een verschil in duratie tussen de verplichtingen en de beleggingen tot rentegevoeligheid leidt. In de afgelopen jaren is de rentegevoeligheid bewust verlaagd. Op basis van een rentegevoeligheidsanalyse wordt periodiek vastgesteld in welke mate afdekking van het renterisico zou moeten plaatsvinden voor PF NIBC. Op basis van de ALM studie in 2012 heeft het Bestuur besloten tot een bandbreedte voor de mate van rentehedging. Deze bandbreedte bedraagt 50%-70% op basis van marktrente. De mate van rente afdekking blijft echter niet constant, maar is onder andere onderhevig aan veranderingen in de rentestand en de omvang en duratie van de verplichtingen. De beleggingscommissie volgt de bewegingen intensief en informeert en adviseert het Bestuur in haar bestuursvergaderingen over de mogelijkheden en de te nemen stappen. Het Bestuur heeft, mede in het licht van de huidige lage rente

gekozen voor een rente afdekkingspositie onderin de gedefinieerde bandbreedte. Het renteafdekkingspercentage op basis van de Basis Point value methode op de swaprentecurve van PF NIBC bedraagt ongeveer 53,1%.

Maatschappelijk verantwoord Beleggen

PF NIBC heeft rendementsdoelstellingen, maar realiseert zich dat die in evenwicht moeten zijn met zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid. PF NIBC wil als belegger niet betrokken zijn bij:

- schendingen van mensenrechten of gebruik van ernstige vormen van kinderarbeid;
- ernstige vormen van fraude of corruptie;
- ernstige vormen van milieuvervuiling;
- controversiële wapens;
- dierproeven voor cosmetische doeleinden en bont.

Gezien de vormgeving van het beleggingsbeleid, met voornamelijk passieve mandaten, is de mogelijkheid tot actieve sturing (en stemming op aandeelhoudersvergaderingen) beperkt. Bij het maken van beleggingskeuzen zal het aspect van maatschappelijk verantwoord beleggen een rol spelen.

Jaarlijkse beheerfee

De gemiddelde jaarlijkse beheerfee die aan BlackRock betaald moet worden, bedraagt op basis van de huidige portefeuille ongeveer 12 basispunten. Dit betekent op basis van het gemiddeld beheerd vermogen over 2014 van € 205 miljoen een beheerfee van ongeveer € 246.000 per jaar. De gemiddelde jaarlijkse beheerfee, die aan KAS BANK betaald moet worden bedraagt op basis het gemiddeld beheerd vermogen over 2014 van ongeveer € 51 miljoen een beheerfee van ongeveer € 12.000 per jaar. Daarnaast verzorgt KASBANK de sinds dit jaar verplichte EMIR-rapportages voor de valutahedges en voert betaaldiensten uit. De kosten hiervan bedroegen in 2014 € 16.000.

De beleggingsadministratie, betaaldiensten en de bijbehorende rapportages worden door AZL verzorgd. De kosten voor deze dienstverlening bedragen € 30.000 per jaar. Voor het afsluiten van de valutacontracten wordt € 15.000 in rekening gebracht. In totaliteit bedragen de kosten, bij de huidige omvang van de beleggingsportefeuille, voor het beheren en administreren van de beleggingsportefeuille derhalve circa € 319.000 per jaar. Gezamenlijk met de transactiekosten van aan- en verkopen van € 14.000 bedroegen de totale kosten € 333.000.

Performance 2014

	Rel verhouding Fondsen	Rendement Benchmark	Rendement Fondsen
Aandelen			
Europese aandelen	11,90%	6,40%	6,60%
Wereldaandelen	12,50%	19,50%	20,40%
Aandelen in Emerging Markets	3,20%	11,40%	10,20%
Aandelen In Europees Vastgoed	1,50%	20,50%	21,30%

Vastrentende Waarden

Beheer Blackrock (Passief)

Corporate Bonds	11,40%	8,20%	8,30%
Swapfondsen (div looptijden)	38,20%	35,50%	38%

Eigen beheer (buy and Hold)

Nederlandse RMBS, Covered Bonds, staatobligaties	20,80%	19,00%	19,60%
--	--------	--------	--------

Liquiditeiten

Valuta hedge effect	0,50%	0,20%	1,10%
		-1,30%	-1,20%

Totaal

100,00%	20,50%	21,60%
----------------	---------------	---------------

Pensioenherziening 2015

1. Inleiding

De overheid heeft de afgelopen jaren grootschalige wijzigingen in het pensioenlandschap aangekondigd. In het 4e kwartaal van 2013 is een pensioencommissie gevormd om te onderzoeken hoe deze wijzigingen voor NIBC konden worden vormgegeven. De pensioencommissie bestond uit delegaties van de werkgever, de Ondernemingsraad van NIBC en PF NIBC. Deze is in een latere fase uitgebreid met een vertegenwoordiging vanuit de vereniging van Gepensioneerden, die de inactieven en pensioengerechtigden vertegenwoordigden.

Het doel van de pensioencommissie was om gezamenlijk te komen tot een nieuwe pensioenregeling die voldeed aan een aantal uitgangspunten:

- Passend binnen de gestelde fiscale kaders
- Marktconforme regeling / pensioenuitkomst
- Een geharmoniseerde regeling voor iedereen
- Beheersbaarheid van de kosten voor NIBC
- Gelijkwaardig verwacht pensioenresultaat inactieven

Om de haalbaarheid van de doelstellingen te onderzoeken is in 2014 is door de pensioencommissie een verkennende studie uitgevoerd naar de effecten van het Witteveenkader 2015 (en aanverwante wetgeving) op de pensioenregeling(en) van NIBC, het bijpassende uitvoeringsmodel en de behandeling van het reeds opgebouwde aanspraken (reeds opgebouwde defined benefit aanspraken en –rechten en DC kapitalen). Hiertoe zijn een viertal impactstudies uitgevoerd:

- Benefits – arbeidsvoorwaardelijke impact medewerkers middels een maatmensanalyse
- Funding – impact op de lange termijn pensioenlasten
- Accounting – impact voor de balans en winst- en verliesrekening van NIBC
- ALM – impact voor het pensioenfonds, met inbegrip van gepensioneerden en inactieven.

Na een uitgebreid communicatietraject, vele onderhandelingsronden en afstemming met de achterban is er op 29 september 2014 een onderhandelingsakkoord gesloten tussen de verschillende betrokken partijen.

2. Kernpunten van het Onderhandelingsakkoord

De regeling:

- Eén nieuwe pensioenregeling 2015 per 1 januari 2015 voor alle medewerkers voor het salaris tot EUR 100.000
- De nieuwe pensioenregeling is een Collective Defined Contribution regeling (CDC):
- NIBC betaalt een vaste pensioenpremie, zonder verdere financiële verplichtingen
- Medewerker bouwt pensioenrechten (CDC) op, op basis van middelloon
- Regeling maakt maximaal gebruik van de fiscale mogelijkheden:
  - Pensioenleeftijd 67 jaar
  - Maximaal opbouwpercentage van 1,875%
  - Minimale franchise € 12.642 (niveau 2015)

De Premie:

- Vaste pensioenpremie ter grootte van 26% van de pensioengrondslag voor de jaren 2015 t/m 2017. Deze premie is inclusief de ontvangen bijdrage van medewerkers
- Iedere medewerker gaat bijdragen in de kosten van de pensioenregeling:
  - 4% van de pensioengrondslag voor diegenen die nu al een werknemersbijdrage hebben
  - Ingroei voor medewerkers die nu nog geen werknemersbijdrage hebben
- Er is nu al een afspraak gemaakt op welke wijze de premie vanaf 2018 zal worden vastgesteld en hoe deze zal worden verdeeld tussen werkgever en werknemer. De totale premie zal maximaal 30% zijn, waarvan maximaal 4% door de medewerkers wordt betaald.

Financiële Huishouding:

- NIBC stort een eenmalige vergoeding ('bruidsschat') van EUR 9 miljoen in de algemene middelen van het pensioenfonds. Deze bijdrage verhoogt de dekkingsgraad met ongeveer 4%. Na transactie heeft NIBC geen financiële verplichtingen meer ten aanzien van reeds opgebouwde pensioenaanspraken en rechten.
- NIBC stort een eenmalige buffer specifiek voor actieven ter grootte van EUR 3,5 miljoen. Dit 'bestemmingsfonds' is specifiek bedoeld voor actieven en valt dan ook niet onder de algemene middelen van het fonds.
 Hoofddoelstelling: Ter opvang van een situatie waarin de pensioenpremie in een jaar te laag zou blijken te zijn. Een eventueel tekort in premie kan vanuit het bestemmingsfonds worden aangevuld, zodat de pensioenopbouw niet hoeft te worden gekort.
 Nevendoelstelling: Aanvulling van toeslagen (indexatie) als de middelen van PF NIBC niet voldoende zijn voor een volledige toeslag. Als het bestemmingsfonds voldoende groot is, kan deze worden aangesproken voor aanvulling van de toeslagverlening. Wanneer het bestemmingsfonds ook boven de volgende limiet uitkomt, kan het ook worden aangewend voor toeslag-aanvulling voor inactieven.
- Overeengekomen is een extra toeslag van 1,35% per 1 januari 2015 voor alle pensioengerechtigden en oud medewerkers. NIBC stort ter financiering hiertoe een eenmalige koopsom aan het Pensioenfonds van EUR 2,5 miljoen.

Toeslagverlening:

- Toeslagverlening (indexatie) gaat plaatsvinden op basis van één geharmoniseerde toeslagregeling: Voorwaardelijke toeslag op basis van het (afgeleide) Consumenten Prijs Index cijfer (CPI).
- Spelregels Toeslagverlening conform het nieuwe Financieel Toetsingskader: Alleen (gedeeltelijke) toeslagverlening indien de financiële positie (uitgedrukt in een dekkingsgraad) van het Pensioenfonds voldoende is.
- Bestaande inhaaltoeslagen (eerder niet verleende toeslagen over de periode 2008 tot en met 2014) zijn niet gerepareerd als onderdeel van het pensioenherzieningsstracjet. Indien niet omgezet in pensioenrechten of aanspraken vervallen deze inhaaltoeslagen ingaande 1 januari 2025.

Bestaande pensioenaanspraken en -rechten:

- Bestaande pensioenaanspraken en -rechten worden niet aangetast door de overgang naar een nieuwe pensioenregeling, maar zullen niet meer meegroeien op basis van eindloon.
  - Defined Benefit rechten (geadministreerd bij AZL) blijven gelijk. In verband met de aanpassing van de pensioenrichtleeftijd van 65 jaar naar 67 jaar zullen de rechten ingaand op 65 jaar worden omgerekend (verhoogd) naar rechten op leeftijd 67 jaar. Deze omzetting is actuariel neutraal.
  - Defined Contribution- kapitalen (ondergebracht bij ING IM) blijven gelijk. Deze worden naar verwachting niet ondergebracht in de CDC regeling. Alternatieve mogelijkheden worden door het pensioenfonds onderzocht.

3. Status implementatie

Na het sluiten van het Pensioenakkoord is actief gestart met de implementatie van de afspraken. Allereerst zijn de in het pensioenakkoord gemaakte afspraken in de uitvoeringsovereenkomst tussen NIBC en PF NIBC verwerkt en de aanvullende stortingen van NIBC zijn ontvangen. Alle aanvullende bijdragen zijn dan ook al in de jaarrekening over 2014 verwerkt.

Daarnaast is het belangrijk om het pensioenreglement 2015 af te ronden en de verwerking van de gemaakte afspraken in de pensioenadministratie te verwerken. Hier wordt hard aan gewerkt en verwacht wordt dat het nieuwe reglement 2015 op korte termijn kan worden gepresenteerd.

Als gevolg van alle veranderingen moeten ook alle communicatie uitingen veranderen. Met de introductie van de nieuwe website is hier een goede start mee gemaakt.

Nieuw FTK per 2015

In dit hoofdstuk wordt een toelichting gegeven op de wijzigingen die vanaf 2015 van kracht zijn voor pensioenfondsen in het kader van het nieuwe Financiële Toetsingskader (nieuwe FTK) en de implicaties voor PF NIBC. Het nieuwe FTK omvat de financiële eisen waaraan pensioenfondsen moeten voldoen. Belangrijkste doel van de nieuwe regels is het creëren en behouden van een robuust toekomstbestendig pensioenstelsel waarin het pensioenvermogen van de deelnemer stabiel wordt beheerd en een evenwichtige verdeling van lusten en lasten plaatsvindt over generaties.

Beleidsdekkingsgraad

Het nieuwe FTK leidt tot een compleet contract waarin fondsbeslissingen minder afhankelijk zijn van dagkoersen. Sociale partners en pensioenfondsen dienen vooraf openlijk te communiceren over de verdeling van financiële risico's tussen jongeren en ouderen. Zo dient de dekkingsgraad gedefinieerd te worden waarboven volledige indexatie wordt verleend. Daarnaast dient vastgelegd te worden welke maatregelen genomen worden bij een lage dekkingsgraad. Het gaat hierbij om de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad, genaamd de beleidsdekkingsgraad. PF NIBC baseert zijn beslissingen op de beleidsdekkingsgraad, waardoor het minder gevoelig is voor dagkoersen. Mede aan de hand van de beleidsdekkingsgraad wordt bepaald of het pensioenfonds in een tekortsituatie verkeert, of een pensioenverlaging noodzakelijk is en of toeslagen verleend kunnen worden.

Voor PF NIBC is de beleidsdekkingsgraad 114,9% ultimo 2014. Ten opzichte van de dekkingsgraad van 114,1% eind 2014 ligt de beleidsdekkingsgraad 0,8% hoger. Vanaf 1 januari 2015 is de middeling uit de DNB-rentetermijnstructuur vervallen. De toegroei naar de UFR van 4,2% na looptijd 20 blijft (voorlopig) behouden. Op basis van deze gewijzigde rentetermijnstructuur is de dekkingsgraad 108,2% eind 2014. Deze dekkingsgraad ligt aanzienlijk lager door de steeds verder wegzakende marktrente. In de komende periode zal de officiële beleidsdekkingsgraad naar verwachting dan ook verder dalen.

Toeslagverlening

Toeslagen mogen verleend worden vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%. Daarnaast moet de gegeven toeslag toekomstbestendig zijn. Dit betekent dat het eigen vermogen op basis van de beleidsdekkingsgraad hoog genoeg moet zijn om de toegezegde toeslagverlening ook in de toekomst te kunnen financieren. In de praktijk impliceert dit voor een gemiddeld pensioenfonds dat een toeslag van 1% mogelijk wordt bij een beleidsdekkingsgraad van 120% en een toeslag van 2% bij een beleidsdekkingsgraad van 130%.

Voor PF NIBC is voor het toeslagbeleid 2015 aansluiting gezocht bij de voorgeschreven systematiek. Het besluit tot toeslagverlening zal jaarlijks worden gebaseerd op de beleidsdekkingsgraad (met inachtneming van de ontwikkeling van de beleidsdekkingsraad tot het moment van de besluitvorming). Toeslagverlening kan alleen plaatsvinden indien de beleidsdekkingsraad ten minste 110% bedraagt.

Premie

Om fluctuaties in de hoogte van de premie te voorkomen blijft het mogelijk om de kostendekkende premie vast te stellen met een methodiek van premiedemping. Deze demping kan plaatsvinden op basis van een 10-jaarsgemiddelde rente of op basis van een prudent verwacht rendement. Wordt voor de laatste optie gekozen, dan is er een opslag nodig voor financiering van de indexatie bij middelloonregelingen. Tot slot vervalt de DNB-beleidsregel dat de premie, in het geval van een dekkingstekort, moet bijdragen aan herstel. Het verwachte pensioenresultaat voldoet aan de door het fonds zelf gestelde normen. Het pensioenfonds zelf definieert hoe ver het pensioenresultaat mag wegzakken. Blijkt uit de haalbaarheidstoets dat het verwachte pensioenresultaat niet voldoet aan deze norm, dan moet dit gecommuniceerd worden aan de achterban en sociale partners en leidt dit er mogelijk toe dat het pensioencontract herzien wordt.

Voor PF NIBC is in de nieuwe uitvoeringsovereenkomst een nieuwe premiesystematiek overeen gekomen die aansluit bij de gestelde eisen in het nieuwe FTK. De totale betaalde CDC premie (vaststelling voor een periode van 3 jaar) is gebaseerd op een gedempte kostendekkende premie + 2% van de pensioengrondslag als risico opslag. De demping van de rente vindt plaats op basis van de 60-maands gemiddelde rentetermijnstructuur.

Nieuwe herstelplansystematiek

Een pensioenfonds moet een herstelplan indienen wanneer de beleidsdekkingsgraad onder de vereiste dekkingsgraad ligt. Dit moet binnen 3 maanden na constatering van het tekort. Alleen als het tekort per 1 januari 2015 is vastgesteld, heeft een pensioenfonds meer tijd en moet het pensioenfonds het herstelplan voor 1 juli 2015 bij DNB indienen.

Doel van deze nieuwe systematiek voor herstelplannen is dat de gevolgen van dalingen in de beleidsdekkingsgraad direct worden vertaald in het nemen van maatregelen, zoals het aanpassen van de premie, het verlagen van de toeslag of in het uiterste geval een pensioenverlaging. De maatregelen mogen over maximaal 10 jaar worden gespreid, ze moeten generatie-evenwichtig zijn en een pensioenfonds moet binnen 10 jaar weer terug zijn op het niveau van de vereiste dekkingsgraad. Elk jaar wordt de financiële situatie van het fonds bezien. Is de beleidsdekkingsgraad na 1 jaar lager dan de vereiste dekkingsgraad, dan dient het pensioenfonds een herstelplan in, waaruit blijkt hoe het fonds weer binnen 10 jaar herstelt naar de vereiste dekkingsgraad. Heeft een pensioenfonds een sterk vergrijsd deelnemersbestand, is het voornemens te liquideren of is er een grote waardeoverdracht aanstaande, dan kan DNB het pensioenfonds verplichten de hersteltermijn te verkorten. Het herstelplan vervalt zodra de beleidsdekkingsgraad gelijk is aan de vereiste dekkingsgraad.

Tot slot wordt een belangrijke regel geïntroduceerd en dat is dat de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds niet langer dan vijf achtereenvolgende jaren onder de minimaal vereiste dekkingsgraad mag liggen. Indien dit wel het geval is en de actuele dekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad dan dient de actuele dekkingsgraad direct teruggebracht te worden naar de minimaal vereiste dekkingsgraad. Dit kan door een bijstorting van de werkgever of door een pensioenverlaging.

Voor PF NIBC geldt dat onder het nieuwe FTK het huidige herstelplan van NIBC is komen te vervallen. Tevens gelden er nieuwe rekenregels voor zowel de dekkingsgraad als het vereist eigen vermogen. Indien de beleidsdekkingsgraad lager komt te liggen dan het Strategisch Vereist Vermogen, zal er binnen het nieuwe FTK sprake zijn van een reservetekort en zal PF NIBC een nieuw herstelplan aan DNB moeten verstrekken.

Pensioenverlaging

Om weer financieel solvabel te worden, blijven pensioenverlagingen het laatste redmiddel. Zijn er geen maatregelen meer voorhanden, is de beleidsdekkingsgraad 5 jaar achter elkaar lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad en is de actuele dekkingsgraad lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad dan moet het pensioenfonds de pensioenen verlagen. Ook als een pensioenfonds in een herstelsituatie niet binnen 10 jaar naar het vereist eigen vermogen kan toegroeien moet het pensioenfonds de pensioenen verlagen. De pensioenverlaging mag over een periode van maximaal 10 jaar worden gespreid en moet ten minste tijdsevenredig plaatsvinden.

Voor PF NIBC geldt dat de nieuwe regels voor pensioenverlaging in lijn met het nieuwe FTK worden vormgegeven

Het inhalen van toeslagverlening en het herstellen van pensioenverlagingen

Om in het verleden gemiste toeslagverlening in te halen en om pensioenverlagingen te herstellen, gelden soortgelijke voorwaarden. Ten eerste moet er voldoende vermogen aanwezig zijn om (naar verwachting) de reguliere toeslagambitie in de toekomst invulling te kunnen geven. Daarnaast mag slechts een vijfde deel van het overschot gebruikt worden voor inhaalindexatie of voor herstel van een pensioenverlaging. Het overschot is daarbij gedefinieerd als het verschil tussen de beleidsdekkingsgraad en de benodigde dekkingsgraad om volledig te indexeren of het verschil tussen de beleidsdekkingsgraad en de vereiste dekkingsgraad. Het kleinste verschil is leidend voor het inhalen van toeslagverlening of voor het herstellen van een pensioenverlaging.

Voor PF NIBC geldt dat de regels van het nieuwe FTK worden gevolgd. In het pensioenherzieningstraject is tevens bepaald dat in de toekomst alleen rekening gehouden wordt met een indexatieachterstand over de afgelopen tien jaren. De huidige bestaande achterstanden vervallen per juni 2025.

Haalbaarheidstoets

De haalbaarheidstoets toetst de financiële opzet van het fonds en toetst onder meerdere scenario's of het verwachte pensioenresultaat voldoet aan de door het fonds zelf gestelde normen. Blijkt uit de haalbaarheidstoets dat het verwachte pensioenresultaat niet voldoet aan deze norm, dan moet dit gecommuniceerd worden aan de achterban en sociale partners en leidt dit er mogelijk toe dat het pensioencontract herzien wordt.

PF NIBC heeft Mercer de opdracht verstrekt om de haalbaarheidstoets voor het fonds uit te voeren. De haalbaarheidstoets moet uiterlijk 1 oktober 2015 zijn afgerond.

Vereist eigen vermogen onder het nieuwe FTK

Het vereist eigen vermogen stijgt ten opzichte van het vereist eigen vermogen onder het oude FTK. Dat komt door de gewijzigde rekenregels, waarmee onder het nieuwe FTK het vereist eigen vermogen vastgesteld wordt. Het vereist eigen vermogen blijft een belangrijk criterium, omdat het onder andere een rol speelt bij de premiestelling, de beoordeling of het fonds zich in een herstelsituatie bevindt, de beoordeling of het fonds een pensioenverlaging moet doorvoeren en of een toeslag verleend mag worden.

Voor PF NIBC geldt op basis van de nieuwe rekenregels dat de vereiste dekkingsgraad op basis van het feitelijk beleggingsbeleid stijgt van 113,1% naar 115,1%. De vereiste dekkingsgraad op basis van het strategisch beleggingsbeleid stijgt van 112,0% naar 113,7%. Hierbij is rekening gehouden met de gewijzigde DNB rentetermijnstructuur (dus exclusief middeling en met toegroei naar UFR) zoals die vanaf 1 januari 2015 geldt.

Onder het oude FTK werd de vereiste dekkingsgraad berekend als het maximum van de vereiste dekkingsgraad op basis van het feitelijk beleggingsbeleid en de vereiste dekkingsgraad op basis van het strategisch beleggingsbeleid. Naar verwachting zal in het nieuwe FTK de vereiste dekkingsgraad op basis van het strategisch beleggingsbeleid leidend zijn.

Het vereist eigen vermogen stijgt met name door:

- De verzwaarde schokken die worden verondersteld voor het zakelijke waardenrisico.
- Een stijging van het kredietrisico. Voorheen werd gerekend met een schok van 40 basispunten op de geldende creditspread. Nu dient als minimale schok 60 basispunten gehanteerd te worden. Deze schok loopt verder op naarmate de rating van de beleggingen lager dan AAA wordt. Uitgesloten van een kredietbuffer zijn Europese AAA beleggingen.
- De nieuw veronderstelde correlaties.

Risicoparaagraaf

Inleiding

Bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan wordt PF NIBC geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioenverplichtingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen. In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleid van het pensioenfonds en de risico's die het pensioenfonds bij de uitvoering van zijn taken loopt. Voor de wijze waarop deze risico's zijn afgedekt en een kwantificering van deze risico's wordt verwezen naar de paragraaf "Financiële risico's" in de jaarrekening.

Beleid en risicobeheer

Het Bestuur heeft zijn beleid in de Actuariële en Bedrijfs Technische Nota (ABTN) verwoord. Algemene leidraad voor het uitvoeren van de beheertaken is risicomijdend operationeel management. Het Bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- ALM-beleid en duration matching;
- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- toeslagbeleid;
- hervverzekeringsbeleid en
- beleid ten aanzien van uitbesteding.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's. In 2012 heeft PF NIBC door Mercer een uitgebreide ALM studie laten uitvoeren. In 2014 heeft een update van de ALM studie plaatsgevonden als onderdeel van het pensioen herzieningstraject.

De invloed van deze sturingsmiddelen op de financiële positie van PF NIBC wordt jaarlijks geëvalueerd. Bij deze evaluatie spelen zowel de huidige als de toekomstige financiële positie een rol.

Om te toetsen of het beleid op lange termijn tot de gewenste ontwikkeling leidt is het beleidskader 2015 doorgerekend, zoals door de betrokken partijen in het pensioen akkoord is gesloten. Vastgesteld is dat op basis van de nieuwe afspraken over de financiële opzet de doelstellingen worden behaald.

PF NIBC heeft een crisisplan opgesteld waarin een beschrijving wordt gegeven van de maatregelen die het Bestuur op korte termijn effectief kan inzetten indien de dekkingsgraad zich bevindt op of zeer snel beweegt richting kritische waarden waardoor het

realiseren van de doelstelling van het pensioenfonds in gevaar komt. Daarnaast heeft PF NIBC de door haar uitgevoerde risico analyse opgenomen in het hoofdstuk Risicomanagement van de ABTN.

Het risicomodel van DNB bevat voor een aantal risicocategorieën vastgestelde scenario's ('schokken'). De hoofdletter 'S', aangevuld met een nummer achter een aantal risicocategorieën vertegenwoordigt de code die DNB in het risicomodel voor de desbetreffende risicocategorie hanteert. Bij de berekening van het vereist eigen vermogen (VEV) past PF NIBC de standaardmethode toe op basis van de zogenaamde wortelformule (S1 t/m S6). Kwantitatieve en kwalitatieve toelichtingen van deze risico's zijn opgenomen in de "risicoparagraaf" in de jaarrekening. Het VEV wordt berekend op basis van zowel de feitelijke als de strategische beleggingsmix. De hoogste van de twee wordt voor de vaststelling van het VEV gehanteerd.

Financiële risico's

Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste risico voor een pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen die door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van een pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor eventuele toeslagverlening over de opgebouwde aanspraken en ingegane pensioenen. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten vermindert. Het solvabiliteitsrisico bestaat uit de volgende risicocategorieën:

- Renterisico (S1);
- Zakelijke waarden risico (S2);
- Valuta risico (S3);
- Grondstoffenrisico (S4);
- Kredietrisico (S5), en
- Verzekeringstechnisch risico (S6).

S1 t/m S6 vormen samen het Vereist Vermogen. Daarnaast worden de overige risico componenten die over financieel risico vormen in ogenschouw genomen:

- Liquiditeitsrisico (S7);
- Concentratierisico (S8);
- Operationeel risico (S9);
- Actief beheer risico (S10).

Renterisico (S1)

Pensioenfondsen kennen doorgaans een langere looptijd voor hun verplichtingen dan voor hun bezittingen. Vanwege deze mismatch loopt een fonds een renterisico. Immers bij een rentedaling zullen de verplichtingen sterker in waarde toenemen dan de bezittingen. Het standaardmodel van DNB bevat voorgeschreven rentescenario's (verschuiving van actuele rentetermijnstructuur via voorgeschreven rentefactoren) om het VEV voor dit risico te bepalen. Om de aanwezige mismatch te beperken, heeft PF NIBC het renterisico door middel van swapfondsen en obligaties gedeeltelijk afgedekt. De gestelde bandbreedte voor strategische rente afdekking is 50%-70%. Ultimo 2014 bedroeg de rente afdekking bijna 46% op basis van de door DNB voorgeschreven wijze van berekening van het renterisico. Op basis van de door PF NIBC gehanteerde methode (Basis Point Value Methode) op swapcurve bedroeg de renteafdekking ongeveer 53%. Derhalve binnen de gestelde bandbreedte.

Zakelijke waarden risico (S2)

De waarden van aandelen en onroerende zaken zijn onderhevig aan marktfluctuaties. Fondsen die een deel van hun vermogen in dergelijke zakelijke waarden hebben belegd, lopen hierdoor bewust risico. Om het zakelijke waarden risico te beheersen kent PF NIBC

een strategische allocatie van 20%-40% in de zakelijke waarden. Ultimo 2014 had PF NIBC een allocatie in zakelijke waarden van 29%. Het risico wordt door passief te beleggen in indexfondsen verkleind. Hierbij is tevens gekozen voor spreiding over sectoren en regio's.

Valutarisico (S3)

Valutarisico betreft het risico dat de waarde van de beleggingen in vreemde valuta als gevolg van veranderingen van vreemde valutakoersen verslechtert. De kans dat de wisselkoers van vreemde valuta ten opzichte van de euro verslechtert betekent een risico voor een pensioenfonds, omdat de verplichtingen veelal in euro's luiden en bezittingen (deels) in vreemde valuta. Dit risico is van belang voor zowel directe posities in een vreemde valuta, als voor beleggingen die gewaardeerd zijn in een andere valuta. Het beleid van PF NIBC is om het valutarisico van koersbewegingen in USD, GBP en JPY af te dekken voor de beleggingen in het wereldaandelenfonds. Hiermee worden de valuta effecten voor de beleggingen in dit fonds grotendeels (80%) afgedekt door op drie maandsbasis valutahedges af te sluiten. Daarnaast belegt PF NIBC voor een beperkt deel in een Emerging Markets fonds. De valuta in dit fonds zijn bewust niet afgedekt (voor zover dit al mogelijk zou zijn), omdat valutaresultaten onderdeel zijn van de resultaatverwachtingen van dit fonds.

Grondstoffenrisico (S4)

Pensioenfonds die beleggen in grondstoffen (commodities) lopen het risico dat de waarde van deze beleggingen daalt. PF NIBC heeft ervoor gekozen om niet in deze assetclass te beleggen en volgt dit risico niet actief.

Kredietrisico (S5)

Bij kredietrisico komt het effect van de kredietwaardigheid van de tegenpartij tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze spread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid, risicovrij, tot uitkering zal komen. PF NIBC volgt de kredietwaardigheid van haar beleggingen nauwgezet.

Verzekeringstechnisch risico (S6)

Naast de financiële risico's staat een pensioenfonds aan verzekeringstechnische risico's bloot. Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). De sterftetrend zelf dient te worden meegenomen bij de bepaling van de voorziening voor risico fonds. Het beleid van PF NIBC is dat de meest recente prognoses van het AG op het gebied van overlevingstafels worden gevolgd. Voor het boekjaar 2014 betekent dit dat de prognosetafel 2014 (Startjaar 2015) van toepassing is verklaard. Daarnaast vindt er een correctie plaats op basis van procentuele ervaringssterfte. PF NIBC hanteert de ervaringssterfte van "inkomensklasse hoog". Hiermee tracht PF NIBC de verzekeringstechnische risico's zoveel mogelijk te mitigeren.

De bovenstaande risicocomponenten (S1 t/m S6) vormen samen het vereist vermogen. Daarnaast worden ook de overige risicocomponenten in ogenschouw genomen die een financieel risico kunnen vormen, S7 t/m S10 achtereenvolgens het liquiditeitsrisico, concentratierisico, operationeel risico en risico actief beheer.

Liquiditeitsrisico (S7)

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Daarnaast belegt PF NIBC alleen in beleggingsfondsen met een goede verhandelbaarheid.

Concentratierisico (S8)

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. In het algemeen geldt dat concentratierisico

kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sector gebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico. Door de spreiding van de beleggingen van PF NIBC over sectoren en regio's wordt het concentratierisico verkleind.

Operationeel risico (S9)

Het operationeel risico is het risico op verlies als resultaat van inadequate of foutieve interne processen, fouten van mensen en systemen of als gevolg van externe gebeurtenissen. Operationele risico's hebben een negatieve impact op een goede uitvoering van de pensioenregeling. Voor deze operationele risico's geldt wel dat een verregaande reductie onevenredig veel inspanning en kosten met zich mee kan brengen. De operationele uitvoering geschiedt door AZL N.V. en ING Asset Management BV. Deze partijen hebben een ISAE3402 rapportage. Door het overleggen van deze rapportage toont de derde partij aan het pensioenfonds én aan de accountant van het pensioenfonds aan, dat de uitvoering 'in control' is. Het overleggen van de ISAE3402 rapportage komt tevens tegemoet aan de Beleidsregel 'Uitbesteding Pensioenfonds' waarin DNB heeft vastgesteld dat een pensioenfonds dat zijn administratie aan een uitvoerder uitbesteedt verantwoordelijk is en blijft voor een juiste administratie. Ook de vermogensbeheerders Kasbank en BlackRock kennen beheersprocessen en SLA-rapportages. Daarnaast wordt in de beleggingsadministratie de posities gecontroleerd.

Actief beheer Risico (S10)

Actief beheerrisico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van de strategische portefeuilles. De mate van actief beheer wordt doorgaans bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger risico actief beheer. Dit verhoogd risico komt tot uitdrukking in een verhoogde schok voor de betreffende categorie. PF NIBC voert een deel van de vastrentende portefeuille in eigen beheer uit op basis van een "buy and hold strategie" en sluit hiermee goed aan bij het passieve mandaat dat is ondergebracht bij BlackRock. Het actief beheer risico is door de gekozen constructie vrijwel nihil.

Overige risico's

Inflatierisico

PF NIBC kent een voorwaardelijk toeslagenbeleid en communiceert dit beleid, conform wettelijk voorgeschreven formuleringen, naar alle deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden. Door die communicatie is de kans zeer gering dat verwachtingen worden gewekt en juridische claims moeten worden gehonoreerd. Aangetoond is dat het toeslagenbeleid, ook in financieel mindere tijden, consequent wordt uitgevoerd.

PF NIBC belegt niet in specifieke producten die gelinkt zijn aan de ontwikkeling van inflatie. Wel heeft PF NIBC bewust gekozen voor een gedeeltelijke renteafdekking, hetgeen een dempende werking heeft op het inflatierisico.

Sponsorrisico

PF NIBC heeft een directe economische en contractuele band met de werkgever als sponsor van het pensioenfonds. Deze afhankelijkheid vertaalt zich in risico's voor het pensioenfonds, de zogenaamde sponsorrisico's. Voorbeelden van sponsorrisico's zijn ondermeer: faillissementsrisico, betalingsonmacht van de sponsor veroorzaakt door negatieve ontwikkelingen bij de sponsor, financieringsrisico, beëindiging van de relatie met de sponsor en belangenverstrengeling tussen het pensioenfonds en de sponsor. Bij PF NIBC is het sponsorrisico ook beschreven in het crisisplan.

Omgevingsrisico

Hieronder worden risico's verstaan als gevolg van externe veranderingen. Gedacht kan worden aan de toegenomen maatschappelijke wens om duurzaam te beleggen.

Uitbestedingsrisico

Het Bestuur heeft met behoud van zijn verantwoordelijkheden een aantal werkzaamheden structureel uitbesteed. De uitbesteding van werkzaamheden aan een derde partij heeft tot gevolg dat het Bestuur geen directe gezagsverhouding heeft met de personen die bij de derde partij feitelijk en dagelijks zijn belast met de uitvoering van die werkzaamheden. Het Bestuur heeft voorts geen rechtstreeks zicht op en voert geen directe controle uit op administratieve processen, zoals uitbetaling van pensioenen, pensioenberekeningen e.d. Daardoor ontbreekt eveneens zicht op de werkelijke uitvoeringskosten. Het Bestuur erkent voorts dat aan de uitbesteding het risico van discontinuïteit van de dienstverlening door AZL N.V. is verbonden. Bij alle uitbestedingsactiviteiten conformeert PF NIBC zich volledig aan de regelgeving van DNB op het gebied van uitbesteding. PF NIBC beschikt voor iedere extern uit te voeren activiteit over een uitbestedingsovereenkomst die voldoet aan het bij of krachtens artikel 34 van de PW bepaalde. In voorkomende gevallen worden met de uitvoerende organisatie nadere afspraken omtrent procedures, processen, informatieverschaffing en te leveren diensten vastgelegd in een Service Level Agreement (SLA). In een SLA worden ten minste ook afspraken vastgelegd over de administratieve organisatie, de autorisatie- en procuratiesystemen en de interne controle van de uitvoerende organisatie.

Voor wat betreft de uitbestedingsrisico's kan worden opgemerkt dat het Bestuur met AZL N.V. over de dienstverlening inclusief de SLA overleg heeft gevoerd. Om aan de behoefte van haar klanten aan zekerheid en daarmee aan kwaliteitsgaranties tegemoet te komen, heeft AZL N.V. een ISAE3402 rapportage verstrekt. Ten behoeve van deze ISAE3402 rapportage zijn in eerste instantie de processen nauwgezet onderzocht en duidelijk en gedetailleerd beschreven. Aan de processen zijn beheersingsdoelstellingen gekoppeld met betrekking tot de juistheid, volledigheid en betrouwbaarheid. De externe accountant van AZL heeft gecontroleerd of de beheersingsdoelstellingen op alle punten goed zijn gewaarborgd.

Voorts wordt het Bestuur door middel van periodieke rapportages van zowel de uitvoeringsorganisatie alsmede van externe adviseurs in staat gesteld om de risico's en fondssituatie goed te monitoren.

IT risico

De informatietechnologie is een belangrijke risicocategorie voor pensioenfondsen. Omdat het merendeel van de fondsen de IT heeft uitbesteed, is dit risico tot een uitbestedingsrisico geworden. Dit geldt ook voor PF NIBC. Het risico wordt gemanaged als omschreven bij het uitbestedingsrisico.

Integriteitsrisico

DNB verstaat hieronder het risico dat de integriteit van het pensioenfonds dan wel het financiële stelsel wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van de organisatie, de medewerkers dan wel van de leiding, een en ander in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door het fonds opgestelde normen. Bij de beheersing van dit risico kan gedacht worden aan onder meer gedragscodes en procesmatige waarborgen.

PF NIBC heeft een gedragscode en een compliancebeleid. Beide zijn een wettelijke verplichting en DNB ziet actief toe op naleving. Daarnaast toetst DNB nieuwe bestuursleden op geschiktheid deskundigheid en integriteit.

Juridische risico's

Een pensioenfonds loopt het risico in rechte aangesproken te worden. Ten einde dit risico te beperken kan het fonds maatregelen treffen. Eén risico is dat de fondsstukken niet voldoen aan de wettelijke bepalingen. Een ander risico is dat men als fondsbestuurder in persoon kan worden aangesproken. Een derde risico betreft het niet in voldoende mate vorm geven aan consistent beleid. Dit maakt het fonds kwetsbaar indien het hierop wordt aangesproken. Een vierde risico betreft het niet of onduidelijk communiceren naar

partijen. Een vijfde risico betreft aansprakelijkheid door het niet of niet goed uitvoeren door partijen die het fonds heeft ingehuurd. Met betrekking tot bovengenoemde risico's heeft het Bestuur de volgende maatregelen genomen:

- PF NIBC heeft Mercer (Nederland) B.V. als bestuursadviseur aangesteld. Mercer (Nederland) B.V. toetst bij wetwijzigingen de fondsstukken en stelt waar nodig wijzigingen voor aan het Bestuur.
- PF NIBC heeft een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afgesloten.
- PF NIBC ziet erop toe dat besluitvorming consistent en goed gedocumenteerd plaatsvindt. Deze documentatie zorgt ervoor dat ook derden de inhoud en werking van dit beleid kunnen volgen.
- PF NIBC werkt volgens een communicatieplan. Dit plan bewaakt de wettelijk verplichte communicatiemomenten. Naast deze vereisten heeft het PF NIBC eigen communicatiedoelstellingen.
- Met alle ingehuurde partijen zijn contractuele afspraken gemaakt. Partijen dienen regelmatig te rapporteren over het wel of niet voldoen aan de gemaakte afspraken. Daar waar mogelijk heeft PF NIBC activiteiten gescheiden ondergebracht, waardoor er een mechanisme van controle van de ene door de andere partij ontstaat.
- Jaarlijks vinden er controles plaats door de actuaire en de accountant. Materiële onvolkomenheden worden door hen gerapporteerd. Het Bestuur zorgt ervoor dat zij voldoende kennis en kunde bezit om haar verantwoordelijkheid te dragen. De hierboven genoemde risico's zijn niet limitatief maar de juiste afdekking van deze genoemde risico's geven wel een indicatie over de juridische weerbaarheid.

Pensioenactualiteiten 2014

A) Inhoud van Pensioenregelingen

Verlaging mogelijkheden pensioenopbouw

Op 27 mei 2014 is het wetsvoorstel Wet verlaging maximumopbouw en premiepercentages pensioen en maximering pensioengevend inkomen aangenomen door de Eerste Kamer. Hiermee werd een verdere aanpassing van de mogelijkheden tot pensioenopbouw gerealiseerd die vanaf 1 januari 2015 van kracht zijn.

- Het fiscaal toegelaten opbouwpercentage is verder verlaagd. Het jaarlijkse opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen op middelloonbasis gaat van 2,15% (2014) naar 1,875%; voor eindloon is het naar 1,657% gegaan.
- De mogelijkheid tot fiscaal vriendelijke pensioenopbouw wordt beperkt tot een pensioengevend inkomen van maximaal 100.000,- euro. Daarboven wordt het mogelijk een lijfrente- dan wel pensioenvoorziening te treffen die betaald wordt uit het netto inkomen. Deze voorziening zal grosso modo overeenkomen met een pensioenopbouw van 1,875% van het gemiddeld verdiende loon. Deze voorziening zal ook door pensioenfondsen kunnen worden uitgevoerd. Dit houdt wel in dat in beginsel de gehele Pensioenwet dan van toepassing is, tenzij de randvoorwaarden van vrijwilligheid en fiscale kaders zich hier tegen verzetten. Een en ander is nader vastgelegd in een Algemene Maatregel van Bestuur. De grens van 100.000,- euro geldt voor het ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen, maar niet voor het arbeidsongeschiktheidspensioen.

De fiscale faciliteit (Witteveen kader) houdt in dat pensioen gedurende de opbouwfase onbelast is indien de pensioenopbouw binnen dit kader blijft. De pensioenuitkering is daarentegen belast.

PF NIBC heeft in het pensioenherzieningstraject hieraan vorm gegeven door de overgang op een CDC regeling op basis van middelloon met een fiscaal maximaal opbouwpercentage van 1,875%.

Verzamelwet Pensioenen 2014

De Verzamelwet Pensioenen 2014 is in het Staatsblad geplaatst en is op 1 januari 2015 in werking getreden. Door middel van deze wet wordt een hiaat in de wetgeving opgelost.

Op enig moment kan er namelijk behoefte bestaan om een deel van de opgebouwde waarde in een premieregeling vast te zetten door omzetting daarvan in een gegarandeerde aanspraak bij een andere uitvoerder (bijvoorbeeld een PPI of een pensioenfonds die

de inkoop van aanspraken bij een verzekeraar wil doen plaatsvinden). De Pensioenwet liet die waardeoverdracht naar die andere uitvoerder nog niet toe maar door de Verzamelwet is dit nu mogelijk.

De wet regelt verder dat de aanspraken op bijzonder partnerpensioen die bij scheiding toekomen aan de ex-partner van de deelnemer, bij overlijden van de ex-partner voor de pensioendatum weer terug kunnen vloeien naar de deelnemer.

Aanpassen premieovereenkomsten

Op 19 december 2014 heeft staatssecretaris Klijnsma de brief Optimalisering wettelijk kader voor premieovereenkomsten aan de Tweede Kamer verzonden. Met deze brief biedt zij een hoofdlijnennota aan waarin een aantal voorstellen wordt gedaan om premieovereenkomsten te optimaliseren. De voorstellen houden onder meer in dat het mogelijk wordt om in de uitkeringsfase van de premieovereenkomst het opgebouwde kapitaal door te beleggen i.p.v. direct om te zetten in een pensioenuitkering. De staatssecretaris heeft inmiddels laten weten dat de voorstellen op zijn vroegst per 1 januari 2016 in werking zullen treden.

B) Uitvoering van Pensioenregelingen

Minder beperkingen bij wettelijke waardeoverdracht

Onderdeel van de wetgeving over het nieuwe FTK voor pensioenfonds is ook dat de wettelijke termijn van 6 maanden waarbinnen het wettelijke recht op waardeoverdracht moet worden aangevraagd door een deelnemer, is vervallen. In de lagere regelgeving kunnen hiervoor nadere regels worden uitgewerkt. De concept algemene maatregel van bestuur is inmiddels bekend gemaakt.

Algemeen pensioenfonds

Staatssecretaris Klijnsma heeft begin mei per brief de nota naar aanleiding van het verslag inzake het Wetsvoorstel Algemeen Pensioenfonds (APF), een nota van wijziging van dit wetsvoorstel en een ontwerpbesluit tot Wetsvoorstel Algemeen Pensioenfonds aan de Tweede Kamer aangeboden.

Het APF maakt een nieuwe vorm van bundeling mogelijk van verschillende pensioenregelingen. Hierdoor kunnen allerlei voordelen worden gerealiseerd zoals het beperken van bestuurlijke lasten en vermogensbeheer- en uitvoeringskosten.

Een APF mag meerdere pensioenregelingen uitvoeren en is dus niet beperkt tot een bepaalde sector. Zo kan de eigen pensioenregeling die tussen werkgever en werknemers (collectiviteitskring) is afgesproken in stand blijven, inclusief de sociale en solidaire aspecten die haar kenmerken. Per collectiviteitskring moeten wel gescheiden vermogens aangehouden worden. Het bestuur is, net als in elk ander pensioenfonds, verantwoordelijk voor een evenwichtige belangenafweging van alle betrokken partijen. Verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfonds vallen niet onder het wetsvoorstel.

PF NIBC volgt de ontwikkelingen en mogelijkheden van een Algemeen Pensioenfonds nauwgezet. Mogelijk zal een APF een vorm zijn die aansluit bij de toekomstvisie die het Bestuur heeft op PF NIBC.

Opschorting afkoop kleine pensioenen tot AOW-leeftijd

Als gevolg van de Verzamelwet Sociale Zekerheid wordt de afkoopmogelijkheid voor kleine pensioenen iets verruimd voor werknemers die op de pensioendatum een klein pensioen hebben. Als de pensioendatum voor de AOW-leeftijd ligt, heeft afkoop nadelige gevolgen voor de belastingheffing en toeslagen. In verband daarmee is door de Kamer aangedrongen op deze versoepeling.

De (gewezen) deelnemer krijgt in dat geval een keuzerecht om de ingangsdatum van het ouderdomspensioen uit te stellen tot de eerste dag van de maand volgend op ingang van de AOW. Op die datum wordt dan vervolgens het pensioen afgekocht.

Fiscaal bezien kan niet aan de doorwerkis worden voldaan voor uitstel. Dat wordt zodanig aangepast dat de doorwerkis niet geldt tot de eerste van de maand volgend op AOW-ingang zolang sprake is van een klein pensioen.

Pensioencommunicatie

Naast alle wijzigingen met betrekking tot pensioenregelingen gaan ook de communicatie voorschriften met betrekking tot pensioenen veranderen.

Het wetsvoorstel Wet pensioencommunicatie is inmiddels ter behandeling ingediend bij de Eerste Kamer. In het wetsvoorstel is onder meer opgenomen dat gepensioneerden straks ook een Uniform Pensioen Overzicht moeten ontvangen. Dit gaat verder dan de huidige informatieverplichting. Gepensioneerden ontvangen nu immers een jaarlijkse pensioenopgave van de uitvoerder. Deze is vormvrij en het UPO in beginsel niet. Ook wil men het UPO korter en duidelijker maken waarbij er discussie is met de pensioenuitvoerders over het schrappen van de informatie over het te bereiken pensioen.

Het op diverse momenten verstrekken van informatie over vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten op grond van artikel 134 van de Pensioenwet gaat ook tot de verplichtingen behoren.

Het pensioenregister zal verder worden uitgebreid waarbij de gegevens onder meer weergegeven worden op basis van een pessimistisch scenario, een verwacht scenario en een optimistisch scenario.

Het wetsvoorstel geeft verder nog aan dat de mogelijkheden voor digitale verstrekking van informatie zullen worden versterkt.

Indien de (gewezen) deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde bezwaar maakt tegen de elektronische verstrekking dient de pensioenuitvoerder de informatie schriftelijk te verstrekken. Het is nog niet duidelijk of de deelnemer steeds kan wisselen van communicatiekanaal.

Het ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit uitvoering Pensioenwet dat door de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de Eerste en de Tweede Kamer is gestuurd bevat een passage over waardeoverdrachten in geval de dekkingsgraad van het pensioenfonds onder de 100% is geraakt. Een ontvangende pensioenuitvoerder moet nu binnen een maand na herleving van de plicht tot waardeoverdracht een verzoek tot opgave van informatie bij de overdragende pensioenuitvoerder doen. Deze periode wordt in het ontwerpbesluit verlengd tot drie maanden. Dit in verband met de wisselende dekkingsgraden van pensioenfondsen die er toe leiden dat op korte termijn perioden van opschorting en herleving van de plicht tot waardeoverdracht elkaar snel opvolgen.

C) Fiscaliteit en pensioenregelingen

Nieuw staffelbesluit

In december is een nieuw staffelbesluit gepubliceerd dat het vorige besluit van 12 januari 2013 vervangt. De staffels voor beschikbare premieregelingen die zijn opgenomen in dit besluit zijn aangepast aan de nieuwe wettelijke fiscale kaders inzake pensioenopbouw. De staatssecretaris van Financiën heeft hierbij tevens de staffels voor nettopensioen gepubliceerd gericht op pensioenopbouw boven het grenssalaris van 100.000,-. Er kan dan een 4% staffel of een 3% staffel gebruikt worden. De staffels kennen een all-in benadering. De risicopremies voor partner- en wezenpensioen worden dus uit deze staffels gefinancierd. De staffels zijn gebaseerd op de ruimste fiscale staffel (staffel 4) met een ouderdompensioen en een bereikbaar partnerpensioen.

Het besluit geeft daarbij ook aan dat de kosten van een verzekering voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid naast de staffel mogen worden vergoed maar dan wel belastbaar loon vormen. Verder mogen de kosten voor uitvoering van de netto-regeling worden vergoed, maar ook deze worden gezien als belastbaar loon.

Samenloop middelloon- en eindloonfranchise in een pensioenregeling

Bij besluit van 23 september 2014 heeft de Staatssecretaris van Financiën goedgekeurd dat bij samenloop van de middelloon- en de eindloonfranchise in één regeling de franchise op middelloonbasis mag worden gehanteerd. Dit mag alleen als er sprake is van een risiconabestaandenpensioen op eindloonbasis, terwijl de overige aanspraken op basis van middelloon en beschikbare premie zijn.

Hiermee wordt tijdelijk het probleem opgelost dat is ontstaan door de visie van de belastingdienst dat bij eindloonregelingen een andere franchise moet worden gebruikt dan bij middelloon.

D) Sociale zekerheid en voorzieningen en pensioenregelingen

Versnelde invoering AOW

Eind april heeft de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een memorie van antwoord inzake het wetsvoorstel versnelde invoering van de verhoging van de AOW ingangleeftijd naar de Eerste Kamer gestuurd.

Het voornemen tot versnelde verhoging van de AOW-ingangleeftijd stamt uit het VVD-PVDA regeerakkoord "Bruggen slaan". Het wetsvoorstel voorziet in de uitwerking van de in het regeerakkoord gemaakte afspraak dat de AOW-leeftijd vanaf 2016 versneld wordt verhoogd. De AOW-leeftijd gaat dan naar 66 jaar in 2018 en 67 jaar in 2021. Voorts wordt vanaf 2022 de AOW-leeftijd op gezette tijden aangepast aan de stijging van de gemiddelde resterende levensverwachting op 65-jarige leeftijd in stappen van drie maanden per jaar.

In relatie hiermee is in het regeerakkoord als overgangsmaatregel aangekondigd dat er een overbruggingsuitkering komt voor mensen die per 1 januari 2013 reeds deelnemen aan een vut- of prepensioenregeling en zich niet hebben kunnen voorbereiden op de versnelde AOW- leeftijdsverhoging.

Terug- en vooruitblik

Het doel van PF NIBC is conform de statuten: "het treffen van voorzieningen in de vorm van pensioen ten bate van deelnemers of gewezen deelnemers en hun bij overlijden achter te laten betrekkingen zulks al dan niet door middel van overeenkomsten levensverzekering met één (of meer) door de werkgever goedgekeurde maatschappij(en) van levensverzekering en voorts al datgene te verrichten wat in de ruimste zin genomen, met het voorafgaande in verband staat of daartoe bevorderlijk kan zijn."

Gegeven deze doelstelling streeft PF NIBC naar het op lange termijn nakomen van de nominale pensioenaanspraken en pensioenrechten. Het algemene beleidsuitgangspunt van het te voeren beleid is om de pensioenregeling, inclusief de beleidsmatig gewenste indexaties, onder een breed scala van omstandigheden uit te voeren en tegen een stabiele premie.

Het afgelopen jaar was in vele opzichten uitdagend. Ondanks een wederom sterk dalende (lange) rente is PF NIBC in staat gebleken haar gestelde nominale doelstelling te behalen.

Het jaar 2014 heeft tevens in het teken gestaan van de pensioenherziening voor 2015 en verder. Het pensioenakkoord is met alle betrokken partijen op een constructieve wijze bereikt en het overeengekomen beleidskader en de bijbehorende financiële opzet leggen een goede basis voor de toekomst.

Het jaar 2015 zal vooral in het teken staan van de implementatie van de afspraken zoals gemaakt in de pensioenherziening en het nieuwe FTK.

Naar aanleiding van de ontwikkelingen op de financiële markten doet het Bestuur geen verdere uitspraken over de vooruitzichten voor het jaar 2015.

Verslag Verantwoordingsorgaan

Verklaring Verantwoordingsorgaan

Doel

Het Verantwoordingsorgaan focust zich op de algemene informatie die gedurende het jaar wordt verstrekt door het (bestuur van het) Pensioenfonds zelf. Alle schriftelijke stukken die in het bestuur aan de orde komen, zoals notulen, memo's en adviezen, alsmede de reguliere rapportages van onder andere de externe accountant, de actuaris en de certificerende actuaris, worden aan het Verantwoordingsorgaan ter beschikking gesteld. Het Verantwoordingsorgaan wordt ook betrokken bij meer incidentele gebeurtenissen zoals bijvoorbeeld de periodieke toetsing van het Pensioenfonds door de Visitatiecommissie, rapportages naar aanleiding van ALM-studies etc.

Indien daar aanleiding voor is en/ of daarom wordt gevraagd, brengt het Verantwoordingsorgaan adviezen uit. Ook het uitbrengen van ongevraagd advies behoort nadrukkelijk tot de mogelijkheden indien het Verantwoordingsorgaan dit gewenst acht.

De adviezen van het Verantwoordingsorgaan richten zich op de vraag of, naar de mening van het Verantwoordingsorgaan, het bestuur van het Pensioenfonds bij haar formuleren en uitvoeren van haar beleid op een voldoende en evenwichtige wijze rekening houdt/ heeft gehouden met de belangen van alle (ex-)deelnemers van het fonds. Het Verantwoordingsorgaan geeft daarnaast haar oordeel over het handelen van het bestuur over het afgelopen jaar en de beleidskeuzes naar de toekomst.

In het verslagjaar is het Verantwoordingsorgaan, in het kader van de wetgeving over bestuursmodellen van Pensioenfondsen uitgebreid van drie naar vier leden. Naast vertegenwoordigers voor de inactieven/ gepensioneerden en de werkgever hebben nu twee vertegenwoordigers namens de actieven/ werknemers zitting in het Verantwoordingsorgaan.

Oordeel

In het verslagjaar is de nieuwe pensioensystematiek geïntroduceerd. Op basis van de beschikbare informatie stelt het Verantwoordingsorgaan vast dat deze introductie binnen de gestelde termijnen en redelijk 'geruisloos' is verlopen. De intensieve samenwerking van de werkgever, het Pensioenfonds, de Ondernemingsraad en de Vereniging van Gepensioneerden heeft geleid tot een gezamenlijk ondertekend akkoord en ook de uitgebreide interne communicatie heeft belangrijk bijgedragen aan de implementatie. Het Verantwoordingsorgaan beschouwt dit tevens als een indicatie dat de actieve en inactieve deelnemers achter de ingezette koers staan die de betrokken partijen gezamenlijk hebben gekozen. Ook het feit dat een overeenkomst met de inactieven/ gepensioneerden is bereikt, mede mogelijk gemaakt door middel van de eenmalige indexatie, geeft dit aan. Het Verantwoordingsorgaan is van mening dat de gekozen samenwerking en communicatie heeft geleid tot een zorgvuldige besluitvorming en, als gevolg daarvan, een zorgvuldige introductie van de nieuwe pensioensystematiek.

Ten aanzien van de dekkingsgraad is het Verantwoordingsorgaan verheugd dat de dekkingsgraad per ultimo 2014, zij het nipt, hoger is dan de vereiste dekkingsgraad per dat, voor de uiteindelijke beeldvorming belangrijke, meetmoment. Overigens zij hierbij opgemerkt dat dit mede gerealiseerd is door de eenmalige dotatie in het licht van de herziening van de pensioensystematiek. Verder moet hierbij onmiddellijk aangetekend worden dat ingaande per 1 januari 2015 het nieuwe financiële toetsingskader ingaat, waarvoor nieuwe

rekenregels gelden en de vereiste dekkingsgraad wordt verhoogd. Hieraan voldoen zal de nodige uitdaging voor het bestuur gesteund door de beleggingscommissie opleveren.

De lage rente heeft een fors negatief resultaat gehad op de dekkingsgraad. Het beleggingsrendement was niet voldoende om het effect van de gedaalde rente op de voorziening pensioenverplichtingen te compenseren. Dit rente-effect is echter in de optiek van het Verantwoordingsorgaan een factor die niet tevoren te voorzien was en op zich als externe factor ook op zich niet beheersbaar is door het Pensioenfonds. In dit kader is het Verantwoordingsorgaan, evenals vorig jaar, dan ook van mening dat het bestuur, daarin gesteund door de beleggingscommissie, voldoende grip op en inzicht in het vermogensbeheer heeft om te voldoen aan de prudent-personregel met betrekking tot het beleggingsbeleid. Deze visie wordt ondersteund door de waarmede actuaire en zijn (concept) rapportage over boekjaar 2014 op dit punt.

Op het vlak van de communicatie met de deelnemers is een grote slag gemaakt door het treffen van de voorbereidingen met betrekking tot het live gaan van de nieuwe pensioen-site en de wijze waarop iedere individuele (ex-)deelnemer de persoonlijke situatie kan inzien. Het Verantwoordingsorgaan beoordeelt deze intensievere en op de individuele situatie gerichte informatievoorziening als een positieve ontwikkeling.

Ook qua continuïteit van het bestuur van het Pensioenfonds is dit het geval. In het licht van het nieuwe bestuursmodel heeft het bestuur van het Pensioenfonds gekozen voor het inzetten van aspirant-bestuursleden. Mede in het licht van de gestelde geschiktheidseisen is de keuze voor het selecteren van 'toehoorders annex aspirant-bestuursleden' naar de mening van het Verantwoordingsorgaan goed uitpakend en verlaagt dit de kans dat het bestuur van het fonds door uittreden van de bestaande bestuursleden in een vacuüm terecht komt zeer aanzienlijk. Voorts beoordeelt het Verantwoordingsorgaan deze maatregel als verstandig met het oog op de inzetbaarheid van bestuursleden in verschillende projecten waarmee het Pensioenfonds wordt geconfronteerd. Ook de inmiddels wettelijk ingegeven keuze om de frequentie van de externe toetsing door de Visitatiecommissie te verhogen naar eenmaal per jaar wordt gegeven de voortgaande ontwikkelingen op het terrein van pensioenen als verstandig beoordeeld, ondanks de kosten die dit met zich meebrengt.

Met de introductie van de nieuwe pensioensystematiek, de implementatie van het nieuwe bestuursmodel en de voorbereidingen voor het nFTK heeft het Pensioenfonds naar de mening van het Verantwoordingsorgaan adequaat ingespeeld op de laatste ontwikkelingen rondom pensioenen in het algemeen en die rondom Pensioenfonds in het bijzonder. Het algemeen oordeel van het Verantwoordingsorgaan is dan ook dat het bestuur van het Pensioenfonds haar statutaire en wettelijke taken over het afgelopen jaar naar behoren heeft vervuld en op evenwichtige wijze rekening heeft gehouden met de belangen van alle stake-holders. Tevens is het Verantwoordingsorgaan van mening dat zij haar taken naar behoren heeft kunnen uitvoeren op basis van de beschikbaar gestelde informatie.

Reactie Bestuur op Verklaring Verantwoordingsorgaan

Het bestuur is het verantwoordingsorgaan zeer erkentelijk voor alle werkzaamheden over het verslagjaar 2014. De verklaring van het verantwoordingsorgaan geeft het bestuur geen aanleiding tot opmerkingen

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na resultaatverdeling; in duizenden euro)

Activa	2014	2013
Beleggingen voor risico pensioenfondsen [1]		
Onroerende zaken	4.146	2.012
Zakelijke waarden	78.832	65.289
Vastrentende waarden	199.811	152.466
Derivaten	148	377
	282.937	220.144
Beleggingen voor risico deelnemers [2]		
Onroerende zaken	48	123
Zakelijke waarden	13.539	9.696
Vastrentende waarden	14.924	13.993
Overige beleggingen en liquiditeiten	1.101	1.151
	29.612	24.963
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen [3]	1.073	683
Vorderingen en overlopende activa [4]	1.215	1.054
Liquide middelen [5]	2.606	2.779
Totaal activa	317.443	249.623

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2014	2013
Eigen vermogen [6]	38.322	24.346
Achtergestelde lening o/g werkgever [7]	0	3.000
Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [8]	246.916	196.256
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen [9]	1.073	683
	247.989	196.939
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers [10]	29.612	24.963
Kortlopende schulden en overlopende passiva [11]	1.520	375
Totaal passiva	317.443	249.623

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2014	2013
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen [12]		
Directe beleggingsopbrengsten ¹⁾	1.372	983
Indirecte beleggingsopbrengsten ¹⁾	46.671	2.101
Kosten van vermogensbeheer	-333	-265
	47.710	2.819
Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers [13]		
Directe beleggingsopbrengsten	131	245
Indirecte beleggingsopbrengsten	4.318	1.040
	4.449	1.285
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen [14]	390	-127
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [15]	11.400	5.685
Premiebijdragen voor risico deelnemers [16]	1.646	2.557
Saldo van overdrachten van rechten [17]	-1.540	-976
Onttrekking beleggingen voor risico deelnemers [18]	-1.446	-1.073
Pensioenuitkeringen [19]	-4.722	-4.884

1) Voor omschrijving zie grondslagen

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

	2014	2013
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [20]		
Pensioenopbouw	-4.566	-5.176
Indexering en overige toeslagen	-2.078	-362
Rentetoevoeging	-748	-715
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	4.741	4.896
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	94	49
Wijzigen marktrente	-45.647	7.784
Resultaat op sterfte	-8	512
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-531	0
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	1.633	1.090
Overige mutaties	51	34
Wijziging van actuariële grondslagen en/of methoden	-3.601	-1.925
	-50.660	6.187
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen [21]	-390	127
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers [22]	-4.649	-2.769
Herverzekering [23]	-218	-283
Pensioenuitvoeringskosten voor rekening pensioenfonds [24]	-1	0
Overige baten en lasten [25]	12.007	3
Saldo van baten en lasten	13.976	8.551
Bestemming van het saldo		
Reserve algemene risico's	6.377	6.029
Solvabiliteitsreserve	4.099	2.522
Bestemmingsfonds	3.500	0
Saldo van baten en lasten	13.976	8.551

[.] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2014	2013
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers ¹⁾	20.400	5.686
Uitkeringen uit herverzekering	237	713
Overgenomen pensioenverplichtingen	357	233
Overige	425	2
	21.419	6.634
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen	-4.722	-4.882
Overgedragen pensioenverplichtingen	-1.882	-1.209
Premies herverzekering	-378	-559
Overige	-1	-302
	-6.983	-6.952
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	1.085	242
Verkopen en aflossingen beleggingen	5.509	8.391
	6.594	8.633
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-20.860	-14.766
Voldoening fees vermogensbeheer	-304	-331
	-21.164	-15.097
Mutatie liquide middelen	-134	-6.782
Saldo liquide middelen 1 januari	2.649	9.431
Saldo liquide middelen 31 december	2.515	2.649

1) Naast de reguliere premie is in dit bedrag de aanvullende premie opgenomen als gevolg van het pensioentransitietraject (9.000 algemene reserve + 3.500 bestemmingsreserve actieven + 2.500 koopsom inactieven)

	2014	2013
Aansluiting geldmiddelen vs. liquide middelen per 31 december		
Liquide middelen	2.606	2.779
Rekening-courant onderneming	-91	-130
	2.515	2.649

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Voor vergelijkingsdoeleinden is de presentatie van de vergelijkende cijfers op enkele plaatsen aangepast. Dit heeft geen effect gehad op de waarde van het vermogen of het resultaat van voorgaand boekjaar.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "vorderingen of schulden uit hoofde van effectentransacties".

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar Euro tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

Waardering**Algemene grondslagen**

De beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Participaties in beleggingsinstellingen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen, worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen. Beleggingen voor risico pensioenfonds en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Overige activa en passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden overige activa en passiva gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten). Voor vorderingen wordt rekening gehouden met een aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Aandelen, aandelen vastgoedmaatschappijen en overige beleggingen

De ter beurse genoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de beurswaarde. De niet ter beurse genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, gebaseerd op de onderliggende waarde.

Obligaties en obligatiefondsen

De obligaties zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de beurswaarde. De niet ter beurse genoteerde vastrentende fondsen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, gebaseerd op de onderliggende waarde.

Onroerende zaken

Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnoteringen of, als die niet beschikbaar zijn, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme waarderingsmodellen.

Reserve algemene risico's

Deze reserve dient ter opvang van de mutaties in de solvabiliteitsreserve, voor financiering van toeslagen en het dekken van andere algemene risico's. De hoogte van de reserve algemene risico's kan negatief zijn indien het Vereist Eigen Vermogen niet aanwezig is. Jaarlijks wordt, nadat de totale voorziening pensioenverplichtingen (met inbegrip van voorziening sterftetrend) en de solvabiliteitsreserve op een voldoende peil gebracht, het resultaat van PF NIBC ten gunste dan wel ten laste van de reserve algemene risico's gebracht.

Solvabiliteitsreserve

Deze reserve dient ter opvang van het risico dat het fonds binnen 1 jaar beschikt over minder middelen dan de hoogte van de technische voorzieningen voor de pensioenverplichtingen (vastgesteld met de wettelijk vastgestelde zekerheidsmaat van 97,5%). In de jaarrekening wordt aansluiting gezocht bij de uitkomsten van de toereikendheidstoets. De hoogte van de solvabiliteitsreserve is gelijk aan de grens die in het Financieel Toetsingskader is gesteld voor het Vereist Eigen Vermogen.

Bestemmingsfonds

In 2014 hebben partijen bij het pensioenherzieningstraject afgesproken om met ingang van 2015 een bestemmingsfonds te vormen.

- i. Dit fonds wordt primair gebruikt om de betaalde CDC-premie aan te vullen indien deze lager is dan de gedempte kostendekkende premie.
- ii. Secundair is afgesproken dat het bestemmingsfonds gebruikt kan worden om de mate van toeslag voor de actieven te verhogen tot de volledige toeslagmaatstaf, indien op basis van het reguliere voorwaardelijke toeslagbeleid geen volledige toeslag kan worden toegekend. Voordat deze onttrekking uit het bestemmingsfonds kan plaatsvinden, wordt een drempel ter hoogte van 30% van de gedempte kostendekkende premie van dat jaar gehanteerd.
- iii. Indien het bestemmingsfonds meer bedraagt dan 200% van de gedempte kostendekkende premie van dat jaar, dan valt het meerdere vrij aan het fondsvermogen.

Dit bestemmingsfonds is specifiek voor actieven en valt niet onder de algemene middelen van het fonds.

Het bestemmingsfonds wordt ondergebracht in een afgescheiden depot en wordt belegd in een cash-fund. Het bestemmingsfonds volgt het rendement van het betreffende cash fund.

Schattingswijziging

Het fonds hanteerde in 2013 en 2014 nog de Prognosetafel AG 2012-2062 en is ultimo 2014 overgegaan naar de Prognosetafel AG2014. De totale technische voorziening voor risico van het pensioenfonds is bepaald met overlevingskansen op basis van de Prognosetafel AG2014. Deze tafel is toegepast met ervaringssterfte. Door de overgang op de Prognosetafel AG2014 en de gewijzigde ervaringssterfte is de totale technische voorziening met 1.229 toegenomen.

Ultimo 2014 is de opslag op de voorziening voor ingegane pensioenen verhoogd van 2% naar 3%. Het effect van de schattingswijziging op de (overige) Technische Voorzieningen ad 2.372 is als mutatie in het resultaat verwerkt.

Technische Voorzieningen voor risico pensioenfonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

Sterfte

Prognosetafel AG 2014, startjaar 2015, met toepassing van ervaringssterfte conform inkomensklasse "hoog". Dit betekent dat de sterftekansen uit de gebruikte tafel met leeftijdsafhankelijke factoren zijn vermenigvuldigd.

Leeftijdsvaststelling

De leeftijden van de verzekerden zijn in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld. Hierbij is een gedeelte van een maand naar beneden afgerond. Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op 3 jaar gesteld (man ouder dan vrouw).

Rentevoet

De rentetermijnstructuur ultimo 2014 zoals gepubliceerd door DNB.

Rentetoevoeging

Onder het FTK is de rentetoevoeging gelijk aan de 1-jaars rente. Op basis van de DNB rentetermijnstructuur primo 2014 is deze rente gelijk aan 0,379%.

Opslagen

Op de voorziening pensioenverplichtingen voor ingegane pensioenen (zowel de voorziening voor de nominale pensioenen van de herverzekeraar als de toeslagvoorziening op fondsgrondslagen) is een opslag gelegd van 1% in verband met nabetaling van overlijden. Voor excassokosten wordt een opslag berekend van 3%.

Herverzekeringen

Bij Nationale Nederlanden zijn het overlijdensrisico en het premievrijstellingsrisico bij arbeidsongeschiktheid herverzekerd. Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft. Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Vorderingen uit hoofde van winstdelingsregelingen in herverzekeringscontracten worden verantwoord op het moment van toekenning door de herverzekeraar. De waarde van de herverzekeringspolissen wordt berekend op dezelfde grondslagen als de voorziening pensioenverplichtingen. De afslag werd bepaald op basis van de spread en/of rating van de verzekeraar. Dit risico wordt op nihil geschat.

Beleggingen voor risico deelnemers

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor risico polishouders zijn gelijk aan die voor de beleggingen die voor rekening van het fonds worden aangehouden.

Achtergestelde leningen

De achtergestelde lening wordt opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, rekening houdend met de rentestand op het moment van afsluiten van de achtergestelde lening. In de per 1 januari 2009 nieuw gesloten uitvoeringsovereenkomst is bepaald dat de achtergestelde lening (deels) kan worden afgelost indien de dekkingsgraad boven de 150% uitkomt. Indien dit niveau niet wordt bereikt blijft de omvang van de achtergestelde lening gelijk. De achtergestelde lening wordt in aanmerking genomen bij de vaststelling van de dekkingsgraad als onderdeel van het eigen vermogen. Als onderdeel van het pensioenherzieningstraject heeft de werkgever de verstrekte achtergestelde lening van pensioenfonds NIBC kwijtgescholden.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde).

Kortlopende schulden en overlopende passiva

De kortlopende schulden en overlopende passiva worden gewaardeerd tegen de waarde van de uitstaande vordering.

Kosten

Alle uitvoeringskosten komen voor rekening van de werkgever. Daarmee is bij de vaststelling van de kostendekkende premie reeds rekening gehouden. In de voorziening voor risico fonds is een excassovoorziening begrepen van 3% van de nettovoorziening. Voor ingegane pensioenen is de technische voorziening daarnaast verhoogd met 1% voor nabetaling bij overlijden.

Resultaatbepaling

Algemeen

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de renteopbrengst verminderd met de kosten; bij de zakelijke waarden wordt, voor wat betreft de aandelen verstaan het brutodividend voor aftrek van dividendbelasting, verminderd met de kosten. De intresten van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder indirecte beleggingsopbrengsten worden de volgende resultaten opgenomen:

Gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen van aandelen, leningen op schuldbekentenis en obligaties op basis van de boekwaarde; boetes bij vervroegde aflossingen van leningen op schuldbekentenis.

Kosten van vermogensbeheer

Onder de kosten van vermogensbeheer worden de administratiekosten en de beheerkosten van de beleggingen opgenomen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode. Het kasstroomoverzicht is een weergave van de daadwerkelijke geldstroom van 1 januari t/m 31 december. Dus zonder rekening te houden met overloopposten.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa**[1] Beleggingen voor risico pensioenfonds ¹⁾**

Categorie	Stand ultimo 2013	Aankopen/ Verstrek- kingen	Verkopen aflossingen	Gerealiseerde koers- verschillen	Niet- gerealiseerde koers- verschillen	Stand ultimo 2014
Onroerende zaken						
Vastgoed beleggingsfondsen	2.012	1.702	0	0	432	4.146
	2.012	1.702	0	0	432	4.146
Zakelijke waarden						
Aandelen beleggingsfondsen	65.289	4.800	0	0	8.743	78.832
	65.289	4.800	0	0	8.743	78.832
Vastrentende waarden ²⁾						
Vastrentende beleggingsfondsen	113.377	0	-4.531	58	32.729	141.633
Obligaties	39.089	11.913	-112	-1	7.289	58.178
	152.466	11.913	-4.643	57	40.018	199.811
Derivaten						
Valutaderivaten	377	1.594	0	-1.971	148	148
	377	1.594	0	-1.971	148	148
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds activa zijde	220.144	20.009	-4.643	-1.914	49.341	282.937
Valutaderivaten (passiva zijde)	0				-779	-779
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds passiva zijde	0				-779	-779
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds	220.144					282.158

1) PF NIBC heeft geen beleggingen in NIBC.

2) Vastrentende waarden betreft de BlackRock beleggingsfondsen (swap en credit) ad 141.634 en overige schuldpapieren, zijnde Nederlandse staatsobligaties, RMBS en covered bonds ad 58.177.

Methodiek bepaling marktwaarde voor beleggingen voor Risico Pensioenfonds

Level 1 Directe marktwaardering: beursnotering in een actieve markt (waarop geen prijsaanpassingen worden uitgevoerd).

Level 2 Afgeleide marktwaardering: geen directe beursnotering maar andere uit de markt waarneembare data danwel een prijs gebaseerd op een transactie in een niet actieve markt met niet-significante prijsafspraken (gebaseerd op aannames en schattingen).

Level 3 Modellen en technieken: marktwaardebepaling niet gebaseerd op marktdata, maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden.

Categorie	Level 1	Level 2	Level 3	Stand ultimo 2014	Stand ultimo 2013
	Directe markt- noteringen	Afgeleide markt- noteringen	Modellen en technieken niet gebaseerd op marktdata		
Onroerende zaken	4.146	0	0	4.146	2.012
Zakelijke waarden	78.832	0	0	78.832	65.289
Vastrentende waarden	90.771	109.040	0	199.811	152.466
Derivaten	0	-631	0	-631	377
Overige beleggingen	0	0	0	0	0
Totaal belegd vermogen	173.749	108.409	0	282.158	220.144

[2] Beleggingen voor risico deelnemers

Categorie	Stand ultimo 2013	Aankopen/ Verstrek- kingen	Verkopen aflossingen	Directe beleggings- opbrengsten ¹⁾	Indirecte beleggings- resultaten	Stand ultimo 2014
Onroerende zaken						
Vastgoed beleggingsfondsen	123	38	-124	0	11	48
	123	38	-124	0	11	48
Zakelijke waarden						
Aandelen beleggingsfondsen	9.696	10.626	-7.982	33	1.166	13.539
	9.696	10.626	-7.982	33	1.166	13.539
Vastrentende waarden						
Vastrentende beleggingsfondsen	13.993	15.229	-17.409	0	3.111	14.924
	13.993	15.229	-17.409	0	3.111	14.924
Overige beleggingen						
Money Market Fonds en Cash INGIM	1.151	27.529	-27.707	98	30	1.101
	1.151	27.529	-27.707	98	30	1.101
Totaal beleggingen voor risico deelnemers	24.963	53.422	-53.222	131	4.318	29.612

1) De directe beleggingsopbrengsten zijn ingelegd en bestaan uit netto dividend en rendement uit cash posities.

Methodiek bepaling marktwaarde voor beleggingen voor Risico Deelnemers

Level 1 Directe marktwaardering: beursnotering in een actieve markt (waarop geen prijsaanpassingen worden uitgevoerd).

Level 2 Afgeleide marktwaardering: geen directe beursnotering maar andere uit de markt waarneembare data danwel een prijs gebaseerd op een transactie in een niet actieve markt met niet-significante prijsafspraken (gebaseerd op aannames en schattingen).

Level 3 Modellen en technieken: marktwaardebepaling niet gebaseerd op marktdata, maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden.

Categorie	Level 1 Directe markt- noteringen	Level 2 Afgeleide markt- noteringen	Level 3 Modellen en technieken niet gebaseerd op marktdata	Stand ultimo 2014	Stand ultimo 2013
Onroerende zaken	48	0	0	48	123
Zakelijke waarden	13.539	0	0	13.539	9.696
Vastrentende waarden	14.924	0	0	14.924	13.993
Overige beleggingen	1.101	0	0	1.101	1.151
Totaal belegd vermogen	29.612	0	0	29.612	24.963

	2014	2013
[3] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen		
Stand per 1 januari	683	810
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	390	-127
Stand per 31 december	1.073	683
Deze post betreft de herverzekeringen uit een aantal polissen uit een ouder contract bij Delta Lloyd alsmede de herverzekering van de premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid bij Nationale-Nederlanden.		
[4] Vorderingen en overlopende activa		
Verzekeringsmaatschappijen	133	211
Lopende interest banken	1.065	777
Terugvorderbare dividendbelasting pensioenspaarders	17	35
Terugvorderbare dividendbelasting voor het fonds	0	31
Totaal vorderingen en overlopende activa	1.215	1.054
[5] Liquide middelen		
Kasbank (beleggingsrekening)	1.251	541
Kasbank (t.b.v. Collateral FX)	0	968
Kasbank (t.b.v. valutahedge)	0	322
Blackrock (beleggingsrekening)	0	244
ING Bank N.V.	1.355	704
	2.606	2.779

	2014		2013	
[6] Eigen vermogen				
Stichtingskapitaal	0		0	
Reserve algemene risico's				
Stand per 1 januari	-3.904		-9.933	
Saldobestemming boekjaar	6.377		6.029	
Stand per 31 december	2.473		-3.904	
Solvabiliteitsreserve				
Stand per 1 januari	28.250		25.728	
Saldobestemming boekjaar	4.099		2.522	
Stand per 31 december	32.349		28.250	
Bestemmingsfonds				
Stand per 1 januari	0		0	
Saldobestemming boekjaar	3.500		0	
Stand per 31 december	3.500		0	
Totaal eigen vermogen	38.322		24.346	
Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt	10.523	4,3%	8.495	4,3%
Het vereist eigen vermogen bedraagt (strategisch)	25.657	10,4%	25.382	12,9%
Het vereist eigen vermogen bedraagt (feitelijk)	32.349	13,1%	28.250	14,4%
De dekkingsgraad is	34.822	114,1%	27.346	113,9%
De dekkingsgraad is vastgesteld als het totaal vermogen gedeeld door de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds. Bij de berekening van de dekkingsgraad wordt het bestemmingsfonds buiten beschouwing gelaten. De berekening is als volgt: $(38.322 - 3.500 + 246.916) / 246.916 \times 100\% = 114,1\%$				
[7] Achtergestelde lening o/g werkgever				
Stand per 31 december	0		3.000	

	2014	2013
Technische voorzieningen		
[8] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Stand per 1 januari	196.256	202.443
Het verloop van de voorziening is als volgt:		
– Pensioenopbouw	4.566	5.176
– Indexering en overige toeslagen ¹⁾	2.078	362
– Rentetoevoeging	748	715
– Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-4.741	-4.896
– Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-94	-49
– Wijzigen marktrente	45.647	-7.784
– Resultaat op sterfte	8	-512
– Resultaat op arbeidsongeschiktheid	531	0
– Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.633	-1.090
– Overige mutaties	-51	-34
– Wijziging van actuariële grondslagen en/of methoden	3.601	1.925
Stand per 31 december	246.916	196.256
[9] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen		
Stand per 1 januari	683	810
Overlijden	0	-81
In/Revalideren	363	23
Verwachte uitkering	-93	-74
Intrest	2	3
Risicopremie	11	9
Wijziging rekenrente	107	-7
Stand per 31 december	1.073	683
Totaal technische voorzieningen	247.989	196.939
De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is als volgt opgebouwd		
– Actieve deelnemers (inclusief arbeidsongeschikten)	87.670	64.778
– Gewezen deelnemers	76.667	59.360
– Pensioengerechtigden	74.703	67.684
– Kostenvoorziening en uitkering bij overlijden	7.876	4.434
	246.916	196.256

1) Volgend uit de afspraak van het pensioenherzieningstraject heeft een eenmalige indexatie plaats gevonden van de aanspraken en rechten van inactieve van 1,35%.

	2014	2013
[10] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers		
Stand per 1 januari	24.963	22.194
Stortingen	1.646	2.557
Onttrekkingen t.b.v. waardeoverdrachten	-1.446	-1.073
Rendement	4.449	1.285
Stand per 31 december	29.612	24.963

Toelichting voorziening voor risico deelnemers	Stand	Stortingen	Onttrekkingen	Resultaat	Stand
	ultimo				ultimo
	2013				2014
Excedent	19.041	1.550	-1.235	3.473	22.829
Vrijwillig	5.922	96	-211	976	6.783
Totaal	24.963	1.646	-1.446	4.449	29.612

	2014	2013
[11] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Vooruit ontvangen bedragen volgend boekjaar	433	38
NIBC Bank N.V.	90	187
Negatieve waarde beleggingen	779	0
Kosten vermogensbeheer 2014	86	0
Belastingen en sociale premies	115	115
Nog te herbeleggen dividendbelasting m.b.t. beleggingen voor risico deelnemers	17	35
	1.520	375

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Met KPMG, Mercer, AZL N.V. Heerlen, AZL Vermogensbeheer B.V. en BlackRock zijn meerjarige contracten afgesloten.

Verbonden Partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen tussen het fonds en de sponsor, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. De bestuurders nemen deel aan de pensioenregeling van het fonds op basis van voorwaarden in het pensioenreglement.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuursleden

De bestuursleden van Stichting Pensioenfonds NIBC ontvangen geen vergoeding van de Stichting voor de door hen verrichte werkzaamheden.

Personeel

Gedurende het boekjaar 2014 had Stichting Pensioenfonds NIBC geen personeelsleden in dienst.

Baten en lasten	2014	2013
[12] Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
Directe beleggingsopbrengsten		
Onroerende zaken	69	15
Zakelijke waarden	143	218
Vastrentende waarden	1.170	638
Subtotaal	1.382	871
Banken	1	0
Verzekeringsmaatschappijen	7	120
Rekening-courant NIBC Bank N.V.	1	0
Waardeoverdrachten	-20	-7
Overig	1	-1
Totaal directe beleggingsopbrengsten	1.372	983
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde resultaten</i>		
Zakelijke waarden	0	0
Vastrentende waarden	57	220
Derivaten	-1.971	889
Overige beleggingen (valutaverschillen)	23	-97
	-1.891	1.012

	2014	2013
<i>Ongerealiseerde resultaten</i>		
Onroerende zaken	432	13
Zakelijke waarden	8.743	9.876
Vastrentende waarden	40.018	-9.177
Derivaten	-631	377
	48.562	1.089
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	46.671	2.101
Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon	-317	-257
Bewaarloon	-16	-8
Totaal kosten vermogensbeheer	-333	-265
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen	47.710	2.819
[13] Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers		
Directe beleggingsopbrengsten	131	245
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Ongerealiseerde resultaten</i>		
Onroerende zaken	11	1
Zakelijke waarden	1.166	1.141
Vastrentende waarden	3.111	-107
Overige beleggingen	30	5
	4.318	1.040
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	4.318	1.040
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers	4.449	1.285
[14] Mutatie herverzekeringstechnische voorzieningen	390	-127

	2014	2013
[15] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Premiebijdragen NIBC (17,1% van de pensioensalarissen) ¹⁾	8.090	8.369
Pensioencompensatie (2,9%)	-965	-1.005
Doorstorting Premiegrondslag B en C-delen ¹⁾	-1.755	-1.782
Toeslagkoopsom	2.500	103
Storting bestemmingsfonds actieven	3.500	0
Bijdrage FVP-regeling	30	0
	11.400	5.685
Kostendeekkende premie ²⁾	6.302	6.916
Gedempte kostendeekkende premie ³⁾	5.066	5.271
Premie met bijdrage aan herstel	5.807	n.v.t.
Feitelijke premie ⁴⁾	9.550	6.034
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	4.914	5.735
– Opslag in stand houden vereist vermogen	708	729
– Opslag voor uitvoeringskosten	680	452
	6.302	6.916
De gedempte premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	3.834	4.276
– Opslag in stand houden vereist vermogen	552	543
– Opslag voor uitvoeringskosten	680	452
	5.066	5.271
De premie met bijdrage aan herstel is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	4.914	n.v.t.
– Opslag in stand houden vereist vermogen	213	n.v.t.
– Opslag voor uitvoeringskosten	680	n.v.t.
	5.807	n.v.t.
Bij de bepaling van de aan het boekjaar toe te rekenen premie is rekening gehouden met verleende premiekortingen en/of toeslagen. In beide boekjaren is geen korting verstrekt.		

1) De premiebijdragen worden vastgesteld op 17,1% van de ongemaximeerde salarissom, ADV compensatie en pensioencompensatie (2,9%). Er wordt dus geen rekening gehouden met de inkomensgrens. De premie B-delen (salaris - inkomensgrens) worden door NIBC aan de uitvoerder voldaan. Daarnaast neemt NIBC separaat de uitvoeringskosten voor haar rekening. Door verlaging van de fiscale staffels in 2014 mocht niet het gehele bedrag worden afgedragen als pensioenstorting aan ING IM. Een klein deel van de premie is via het salaris (onder inhouding van belastingen en premies) uitbetaald.

2) De kostendeekkende premie wordt vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur ultimo 2014.

3) De gedempte kostendeekkende premie wordt vastgesteld op basis van een rekenrente van 4%.

4) De feitelijk betaalde premie op basis van de uitvoeringsovereenkomst tussen NIBC en PF NIBC. Het bestaat uit de premiebijdrage van de werkgever, aangevuld met de bijdrage voor uitvoeringskosten, verminderd met de vrijval van de voorziening voor uitvoeringskosten. In de feitelijk betaalde premie is begrepen een premie gestort voor het vormen van een bestemmingsfonds (3.5M).

	2014	2013
[16] Bijdragen voor risico deelnemers		
Premies pensioensparen ¹⁾	1.646	2.557
Doorgestorte deel overgenomen pensioenverplichtingen	0	0
	1.646	2.557
[17] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	342	233
Overgedragen pensioenverplichtingen	-1.882	-1.209
	-1.540	-976
[18] Onttrekking beleggingen voor risico deelnemers		
Onttrekkingen t.b.v. waardeoverdracht	-1.446	-1.073
	-1.446	-1.073
[19] Pensioenuitkeringen		
Pensioenen		
Ouderdompensioen	-3.758	-3.529
Partnerpensioen	-844	-837
Wezenpensioen	-14	-14
Subtotaal	-4.616	-4.380
Andere uitkeringen		
Afkoopsommen	-5	0
Prepensioen	-98	-489
Overig	-3	-15
Subtotaal	-106	-504
Totaal pensioenuitkeringen	-4.722	-4.884

1) In 2014 is de fiscale staffel voor beschikbare premies naar beneden aangepast, waardoor onder andere vrijwillege stortingen niet meer mogelijk waren.

	2014	2013
[20] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Pensioenopbouw	-4.566	-5.176
Indexering en overige toeslagen	-2.078	-362
Rentetoevoeging	-748	-715
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	4.741	4.896
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	94	49
Wijzigen marktrente	-45.647	7.784
Sterfte	-8	512
Arbeidsongeschiktheid	-531	0
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	1.633	1.090
Overige mutaties	51	34
Wijzigen van actuariële grondslagen en/of methoden	-3.601	-1.925
	-50.660	6.187
[21] Mutatie herverzekeringdeel technische voorzieningen		
Overlijden	0	81
In/Revalideren	-363	-23
Verwachte uitkering	93	74
Intrest	-2	-3
Risicopremie	-10	-9
Wijziging rekenrente	-108	7
	-390	127
[22] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers		
Stortingen	-1.646	-2.557
Overgenomen pensioenverplichtingen	0	0
Onttrekkingen t.b.v. waarde overdracht	1.446	1.073
Rendement	-4.449	-1.285
	-4.649	-2.769
[23] Herverzekering		
Premies herverzekering	-378	-559
Uitkeringen uit herverzekering	160	47
Overlijdensuitkeringen	0	229
	-218	-283

	2014	2013
[24] Pensioenuitvoeringskosten		
Administratie	-517	-315
Accountant (controle van de jaarrekening)	-33	-24
Actuaris	-166	-127
Contributies en bijdragen	-23	-18
Overige kosten	-35	-17
Af: kostenvergoeding door NIBC Bank N.V.	773	501
Totaal pensioenuitvoeringskosten	-1	0
[25] Overige baten en lasten		
Overige baten	7	3
Vrijval achtergestelde lening	3.000	0
Extra bijdrage werkgever	9.000	0
	12.007	3
Saldo van baten en lasten	13.976	8.551
	2014	2013
Actuariële analyse van het saldo van baten en lasten		
Beleggingsopbrengsten	1.315	9.888
Premies	3.956	-153
Waardeoverdrachten	93	114
Kosten	0	0
Uitkeringen	19	12
Sterfte	15	741
Arbeidsongeschiktheid ¹⁾	-394	7
Reguliere mutaties	-14	-169
Toeslagverlening ²⁾	422	-16
Overige mutaties technische voorzieningen	-3.536	-1.925
Overige oorzaken	12.100	52
	13.976	8.551

1) Het resultaat op arbeidsongeschiktheid is ontstaan door een 2 tal terugwerkende kracht mutaties.

2) Als onderdeel van de pensioenerziening heeft de werkgever een indexatie koopsom gestort (2.500) op basis van de fondsgrondslagen per 31 december 2014 leidt dit naar een positief resultaat van 422.

Risicoparaagraaf

(in duizenden euro)

In de risicoparaagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna wordt een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Financiële risico's

Bewaking van risico's

Stichting Pensioenfonds NIBC heeft het vermogensbeheer uitbesteed aan BlackRock Advisors Limited (BlackRock) door middel van een passief mandaat. In de door PF NIBC aangegeven fondsen wordt door de vermogensbeheerder belegd. Het Bestuur van het Fonds toetst op basis van de rapportages van de vermogensbeheerder of voldaan wordt aan de overeengekomen beleggingsrestricties. Het Bestuur bewaakt tevens het voldoen aan wet- en regelgeving. De beleggingsrisico's bestaan voornamelijk uit koersrisico, renterisico, kredietrisico en valutarisico. Voor het door het Bestuur van het Fonds gevoerde beleid ten aanzien van risico's wordt verwezen naar de risicoparaagraaf in het bestuursverslag.

Look Through:

Om een nog beter inzicht te geven in de beleggingen zijn de cijfers met betrekking tot de beleggingen over 2014 opgesteld volgens de "Look-Through" methode.

Aansluiting beleggingen vóór en na toepassing Look Through (t.b.v. de Risicoparaagraaf):

Categorie	Stand	Liquide	Over-	Kruis-	Stand risico
	ultimo				lopende
	2014	middelen	posten	overig	look through
					2014
Onroerende zaken	4.146				4.146
Zakelijke waarden	78.832			-28	78.804
Vastrentende waarden (beleggingsfondsen en schuldpapieren)	199.811	0	1.065	-109.192	91.684
Vastrentende waarden (Swapfondsen)	0			109.040	109.040
Derivaten	-631				-631
Overige beleggingen	0	251		180	431
Totaal	282.158	251	1.065	0	283.474

Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste financiële risico voor het Pensioenfonds is het niet kunnen nakomen van de pensioentoezeggingen. Een belangrijke maatstaf hiervoor is het aanwezig Eigen vermogen. Wettelijk is een gestandaardiseerde methode vastgelegd om te kunnen toetsen of het aanwezig Eigen vermogen voldoende is om een aantal specifieke risico's op te kunnen vangen (het standaardmodel).

Elk kwartaal vindt toetsing plaats aan de hand van dit standaardmodel. De verschillende risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S10. Tevens wordt rekening gehouden met onderling compenserende effecten (diversificatie effect).

De toetsing aan de hand van het standaardmodel vindt zowel plaats op basis van de feitelijke beleggingsmix, als de strategische beleggingsmix. De hoogste waarde van beide berekeningen wordt als vereist eigen vermogen gehanteerd. Voor PF NIBC is dat in 2014 en 2013 de feitelijke beleggingsmix, in 2012 wast dit de strategische beleggingsmix. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën:

	2014		2013	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	14.272	4,4	13.616	5,4
Zakelijke waarden risico (S2)	20.772	7,2	17.047	7,4
Valutarisico (S3)	5.482	0,4	6.081	0,7
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	346	0,0	815	0,0
Verzekeringstechnisch risico (S6)	9.199	1,1	7.234	0,9
Liquiditeitsrisico (S7)	0	0,0	0	0,0
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Operationeel risico (S9)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	0	0,0	0	0,0
Diversificatie-effect	-17.722		-16.543	
Vereist eigen vermogen feitelijk	32.349	13,1	28.250	14,4
Aanwezige dekkingsgraad	34.822	114,1	27.346	113,9
Minimaal vereiste dekkingsgraad	10.523	104,3	8.495	104,3
Vereiste dekkingsgraad (feitelijk)	32.349	113,1	28.250	114,4
Vereiste dekkingsgraad (strategisch)	25.657	110,4	25.382	112,9

De dekkingsgraad wordt berekend door het totaal van de activa voor risico van het Pensioenfonds (minus de passiefposten Kortlopende schulden en overlopende passiva, Herverzekeringsdeel technische voorzieningen, Voorziening voor risico deelnemers en minus het in 2014 gevormde Bestemmingsfonds) te delen door de Voorziening pensioenverplichtingen. Het afgelopen jaar is deze, op grondslagen van het Pensioenfonds, toegenomen van 113,9% (2013) tot 114,1% (2014).

Renterisico

Het Pensioenfonds kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. De beleggingen, gewaardeerd tegen marktwaarde, zijn in meer of mindere mate gerelateerd aan ontwikkelingen van de rentestanden. Door de periodieke afstemming van beide ontwikkelingen wordt de dekkingsgraad nauwgezet gemonitord. Deze rentegevoeligheid is één van de actoren bij de bepaling van de (strategische) assetallocatie en de duratie van de portefeuilles. Op basis van de beleggingsmix van PF NIBC betekent dit een rente afdekking van 46% op basis van de door DNB voorgeschreven berekening van het renterisico. Op basis van de swapcurve bedroeg de rente afdekking ongeveer 53% (Basis Point Value berekenings methodiek).

Gevoeligheidsanalyse:

Een daling van de marktrente van 1,0%-punt zou leiden tot een hogere verplichting ad € 39,3 miljoen en tegelijkertijd tot een hogere marktwaarde van de (vastrentende) beleggingen ad € 22,0 miljoen. Per saldo zou een dergelijke daling van de marktrente een verlagend effect op het eigen vermogen hebben van € 17,3 miljoen.

Zakelijke waarden risico

Mogelijke waardedalingen van beleggingen voor het vastgoed en de aandelen zijn in het hiervoor genoemde standaardmodel begrepen. Hiervoor wordt een gedifferentieerde berekening naar categorieën van markten en beleggingen uitgevoerd. Ter zake van het zakelijke waarden risico worden risico-inschattingen aan de hand van de in de markt gebruikelijke risicoparameters gemaakt. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer.

Verdeling zakelijke waarden per categorie:

Ontwikkelde markten (Mature markets)
Opkomende markten (Emerging markets)

	2014		2013	
	€	%	€	%
Ontwikkelde markten (Mature markets)	69.770	88,5	58.674	89,9
Opkomende markten (Emerging markets)	9.034	11,5	6.615	10,1
	78.804	100,0	65.289	100,0

Valutarisico

"De pensioenverplichtingen luiden in euro's, de mogelijke risico's als gevolg van koersontwikkelingen komen daarom alleen bij de beleggingen tot uitdrukking. Het valutarisico is voor de beleggingen in het wereldaandelenfonds voor de belangrijkste valuta (USD, GBP, JPY, zijnde 82% van het totale valutarisico voor dit fonds) afgedekt. Het valutarisico in het Emerging Markets fonds (omvang EM Fonds € 9,2 miljoen) is bewust niet afgedekt, omdat valutaresultaten onderdeel zijn van de rendementsverwachtingen. Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Het valutarisico wordt berekend aan de hand van een scenario waarbij wordt uitgegaan van een waardedaling van de beleggingen in vreemde valuta van 20%. Het valutarisico is het totale negatieve effect op de waarde van alle beleggingen als gevolg van dit scenario. Afdekking van het valutarisico vindt plaats via derivatencontracten.

	2014		2013	
	€	%	€	%
Onroerende zaken				
<i>Onroerende zaken naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	4.146	100,0	2.012	100,0
	4.146	100,0	2.012	100,0
<i>Onroerende zaken naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	4.146	100,0	2.012	100,0
	4.146	100,0	2.012	100,0
Zakelijke waarden				
<i>Zakelijke waarden naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	26.703	33,9	23.322	35,7
Amerikaanse dollar	22.196	28,2	16.544	25,3
Canadese dollar	1.478	1,9	1.192	1,8
Britse pound sterling	3.041	3,9	2.836	4,3
Hongkongse dollar	1.567	2,0	1.258	1,9
Japanse yen	3.004	3,8	2.577	3,9
Zweedse kroon	2.867	3,6	2.445	3,7
Zwitserse franc	8.272	10,5	6.725	10,3
Overige valuta	9.676	12,3	8.390	12,9
	78.804	100,0	65.289	100,0
<i>Zakelijke waarden naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	51.871	65,8	43.005	65,9
Amerikaanse dollar	2.396	3,0	1.783	2,7
Canadese dollar	1.478	1,9	1.192	1,8
Britse pound sterling	245	0,3	240	0,4
Hongkongse dollar	1.567	2,0	1.258	1,9
Japanse yen	433	0,5	251	0,4
Zweedse kroon	2.867	3,6	2.445	3,7
Zwitserse franc	8.272	10,5	6.725	10,3
Overige valuta	9.675	12,3	8.390	12,9
	78.804	100,0	65.289	100,0

	2014		2013	
	€	%	€	%
Vastrentende waarden				
<i>Vastrentende waarden naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	91.684	100,0	69.664	100,0
	91.684	100,0	69.664	100,0
<i>Vastrentende waarden naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	91.684	100,0	83.526	100,0
	91.684	100,0	83.526	100,0

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. De post valutatermijntransacties bestaat uit de volgende transacties, omgerekend in euro per 31 december 2014:

	aankoop transacties	verkoop transacties	uiterlijke einddatum
Euro			
Amerikaanse dollar	19.058	-19.800	8 jan 2015
Britse pound sterling	2.759	-2.796	8 jan 2015
Japanse yen	2.719	-2.571	8 jan 2015
	24.536	-25.167	

Indien de afrekening van deze transacties op 31 december 2014 zou hebben plaatsgevonden dan zou het af te rekenen bedrag € 631.000 hoger uitvallen dan overeengekomen (ongerealiseerde resultaat van € 631.000).

Kredietrisico

Voornamelijk wordt belegd via fondsen die aan de hand van mandaten gemanaged worden. Een van de aspecten daarbij is het beheersen van kredietrisico's. Bij het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

De portefeuille Vastrentende waarden bevat ook rechtstreekse beleggingen waarbij het kredietrisico mede met behulp van de Standard & Poor's rating wordt gemonitord. Bij de balanspost Vastrentende waarden is een nadere toelichting opgenomen waaruit de verdeling van de portefeuille blijkt.

	2014		2013	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden (beleggingsfondsen en schuldpapieren):</i>				
AAA	30.065	32,8	29.537	42,4
AA	46.566	50,8	26.437	37,9
A	7.387	8,1	6.817	9,8
BBB	7.173	7,8	6.612	9,5
Lager dan BBB	65	0,1	217	0,3
Cash	0	0,0	0	0,0
Geen rating	428	0,5	44	0,1
	91.684	100,0	69.664	100,0
<i>Rating vastrentende waarden (swapfondsen):</i>				
Geen rating	109.040	100,0	83.282	100,0
	109.040	100,0	83.282	100,0
<i>Verdeling vastrentende waarden (obligatiefondsen) naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd < 1 jaar	15.047	16,4	13.212	19,0
Resterende looptijd >= 1 jaar < 5 jaar	33.820	36,9	30.995	44,5
Resterende looptijd >= 5 jaar	42.817	46,7	25.457	36,5
	91.684	100,0	69.664	100,0
<i>Verdeling vastrentende waarden (swapfondsen) naar looptijd:</i>				
Swapfondsen 2015-2019	0	0,0	4.473	5,4
Swapfondsen 2020-2024	10.165	9,3	8.482	10,2
Swapfondsen 2025-2029	16.358	15,0	11.977	14,4
Swapfondsen 2030-2039	55.293	50,7	40.272	48,4
Swapfondsen 2040-2049	27.224	25,0	18.078	21,7
	109.040	100,0	83.282	100,0

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevensrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

In verband met het langlevensrisico wordt aanvullend boven het hanteren van de prudente grondslagen, de Voorziening toekomstige sterfteontwikkeling gevormd.

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

In het standaardmodel is de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico (S8) gelijkgesteld aan 0%.

	2014		2013	
	€	%	€	%
Onroerende zaken				
<i>Verdeling onroerende zaken per sector:</i>				
Kantoren	–	–	–	–
Winkels	–	–	–	–
Woningen	–	–	–	–
Overige	–	–	–	–
Participaties in vastgoed beleggingsfondsen	4.146	100,0	2.012	100,0
	4.146	100,0	2.012	100,0
<i>Verdeling onroerende zaken per regio:</i>				
Europa	4.146	100,0	2.012	100,0
	4.146	100,0	2.012	100,0
Grote posten: onroerende zaken van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in onroerende zaken.				
ISHARES EUROPEAN PROP YIELD	4.146	100,0	2.012	100,0

	2014		2013	
	€	%	€	%
Zakelijke waarden				
<i>Verdeling zakelijke waarden per regio:</i>				
Europa excl. Verenigd Koninkrijk	40.577	51,5	26.509	40,6
Verenigd Koninkrijk	2.839	3,6	11.314	17,3
Noord-Amerika	23.132	29,4	16.887	25,9
Pacific excl. Japan	1.802	2,3	1.470	2,3
Japan	2.970	3,8	2.494	3,8
Opkomende markten	7.484	9,5	6.615	10,1
Multimanagerfondsen	0	0,0	0	0,0
	78.804	100,0	65.289	100,0

Grote posten: PF NIBC belegt haar allocatie naar zakelijke waarden in 3 fondsen, welke alle groter zijnde dan 5% van de Totale Beleggingen in de categorie Zakelijke Waarden.

BLACKROCK Europe Ex UK Index Fund (EUR)	33.858	42,9	28.868	44,2
BLACKROCK World Index Fund	35.788	45,4	29.717	45,5
BLACKROCK Emerging Markets Index sub Fund (EUR)	9.187	11,7	6.704	10,3
Totaal	78.833	100,0	65.289	100,0

	2014		2013	
	€	%	€	%
Vastrentende waarden (obligatiefondsen)				
<i>Verdeling vastrentende waarden per regio:</i>				
Europa excl. Verenigd Koninkrijk	71.544	78,0	55.299	79,4
Verenigd Koninkrijk	15.539	16,9	4.092	5,9
Noord-Amerika	1.618	1,8	3.653	5,2
Pacific excl. Japan	555	0,6	1.425	2,0
Japan	76	0,1	195	0,3
Wereld	9	0,0	23	0,0
Overige	1.326	1,4	2.809	4,0
Opkomende markten	1.017	1,1	2.168	3,1
	91.684	100,0	69.664	100,0

Grote posten: PF NIBC belegt haar allocatie naar obligatiefondsen in een obligatiefonds, Nederlandse staatsobligaties, Covered Bonds en Nederlandse RMBS-en. De posities die groter zijn dan 5% van de totale beleggingen in deze categorie:

BLACKROCK Euro Credit Fund	32.593	35,5	30.096	43,2
3,75 Nederlandse Staatsobligaties 2042	17.709	19,3	13.418	19,3
5,5 Nederlandse Staatsobligaties 2028	7.019	7,7	6.015	8,6
2,75 Nederlandse Staatsobligaties 2047	6.638	7,2		
4,0 Nederlandse Staatsobligaties 2037	6.895	7,5		
Overig kleiner dan 5%	20.830	22,7	20.135	28,9
	91.684	100,0	69.664	100,0

Vastrentende waarden (swapfondsen)

Grote posten: PF NIBC belegt haar allocatie naar swap fondsen in 5 fondsen, welke alle groter zijn dan 5% van de totale beleggingen in de categorie swapfondsen.

Vastrentende waarden (swapfondsen)

	€	%
Swapfondsen 2020-2024	10.165	9,3
Swapfondsen 2025-2029	16.358	15,0
Swapfondsen 2030-2039	55.293	50,7
Swapfondsen 2040-2049	27.224	25,0
	109.040	100,0

Actief beheer risico

Het fonds kiest nagenoeg enkel voor passief beheerde fondsen.

Uit de daar uit resulterende tracking error volgt dan ook niet de noodzaak tot het opnemen van een buffer voor actief beheer risico.

Vaststelling van de jaarrekening:

Den Haag, 10 juni 2015

Het bestuur

Drs. L.W. Punt RT
voorzitter

Drs. F.J. van der Scheer QT
penningmeester

Drs. I.J.S.M van Rhijn
vice-voorzitter

mevrouw Mr. J.E.M. Jansen
lid

Mr. J.A. Nagtegaal
secretaris

Mr. J.J. Stokman
lid

Overige gegevens

Resultaatbestemming

Conform de statuten van Stichting Pensioenfonds NIBC dient het resultaat te worden verdeeld.

Het Bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar 2014 als volgt te verdelen:

	2014
	x € 1.000
Reserve algemene risico's	6.377
Bestemmingsfonds	3.500
Solvabiliteitsreserve	4.099
	<hr/>
	13.976

Gebeurtenissen na balansdatum

Gevolgen nieuwe FTK

Voor het fonds is de beleidsdekkingsgraad 114,9% ultimo 2014. Ten opzichte van de dekkingsgraad van 114,1% eind 2014 ligt de beleidsdekkingsgraad 0,8%-punt hoger. Vanaf 1 januari 2015 is de middeling uit de DNB-rentetermijnstructuur vervallen. De toegroei naar de UFR van 4,2% na looptijd 20 blijft (voorlopig) behouden. Op basis van deze gewijzigde rentetermijnstructuur is de dekkingsgraad 108,2% eind 2014. Deze dekkingsgraad ligt aanzienlijk lager door de steeds verder wegzakkende markttrente.

Op basis van de nieuwe rekenregels stijgt de vereiste dekkingsgraad op basis van het feitelijk beleggingsbeleid van 113,1% naar 115,1%. De vereiste dekkingsgraad op basis van het strategisch beleggingsbeleid stijgt van 110,4% naar 112,5%. Hierbij is rekening gehouden met de gewijzigde DNB-rentetermijnstructuur (dus exclusief middeling en met toegroei naar UFR) zoals die vanaf 1 januari 2015 geldt.

Onder het oude FTK werd de vereiste dekkingsgraad berekend als het maximum van de vereiste dekkingsgraad op basis van het feitelijk beleggingsbeleid en de vereiste dekkingsgraad op basis van het strategisch beleggingsbeleid. Het lijkt erop dat in het nieuwe FTK de vereiste dekkingsgraad op basis van het strategisch beleggingsbeleid leidend zal zijn.

De volgende tabel geeft een vergelijking tussen het vereist eigen vermogen op basis van het strategisch beleggingsbeleid onder het oude en het nieuwe FTK.

	2014		nFTK 2014	
Renterisico (S1):	4.721	1,1%	6.446	1,3%
Zakelijkewaardenrisico (S2):	20.681	7,6%	26.494	9,5%
Valutarisico (S3):	5.098	0,4%	5.115	0,3%
Grondstoffenrisico (S4):	0	0,0%	0	0,0%
Kredietrisico (S5):	280	0,0%	1.567	0,3%
Verzekeringstechnisch risico (S6):	9.199	1,3%	9.701	1,1%
Concentratierisico (S8):	0	0,0%	0	0,0%
Actief beheer Risico (S10)	0	0,0%	0	0,0%
Diversificatie	-14.322		-16.882	
Vereist eigen vermogen	25.657	10,4%	32.441	12,5%

Het vereist eigen vermogen stijgt met name door:

- De verzwaarde schokken die worden verondersteld voor het zakelijkewaardenrisico.
- Een stijging van het kredietrisico. Voorheen werd gerekend met een schok van 40% op de geldende creditspread. Nu dient als minimale schok 60 basispunten gehanteerd te worden. Deze schok loopt verder op naarmate de rating slechter dan AAA wordt. Uitgesloten van een kredietbuffer zijn Europese AAA beleggingen.
- De nieuw veronderstelde correlaties tussen S1 en S5, en S2 en S5 binnen de wortelformule van het vereist eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad eind 2014 is 114,9% en de vereiste dekkingsgraad op basis van het strategisch beleggingsbeleid onder het nieuwe FTK is 112,5%. Dit betekent dat de beleidsdekkingsgraad 1,2%-punt hoger is dan de vereiste dekkingsgraad. Het fonds is daardoor op basis van de strategische beleggingsmix niet in een situatie van herstel.

De minimaal vereiste dekkingsgraad is 104,3%, de beleidsdekkingsgraad is 114,9% en de actuele dekkingsgraad is 108,2%, rekening houdend met de DNB-rentetermijnstructuur die vanaf 2015 gaat gelden.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds NIBC te Den Haag is aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2014.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik onder meer onderzocht of de technische voorzieningen, het Minimaal Vereist Eigen Vermogen en het Vereist Eigen Vermogen toereikend zijn vastgesteld en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegeven verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds. Mijn oordeel is gebaseerd op het Financieel Toetsingskader zoals dat op balansdatum van toepassing was.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum ten minste gelijk aan het wettelijk vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een toereikende solvabiliteit.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds NIBC is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Amstelveen, 10 juni 2015

Drs. E.J.H.B. Koenders AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Bestuur van Stichting Pensioenfonds NIBC

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de op pagina 47 tot en met 83 opgenomen jaarrekening over 2014 van Stichting Pensioenfonds NIBC te Den Haag gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en de staat van baten en lasten over 2014 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het saldo van baten en lasten getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het inrichten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds NIBC per 31 december 2014 en van het saldo van baten en lasten over 2014 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 10 juni 2015

KPMG Accountants N.V.

J.C. van Kleef RA